

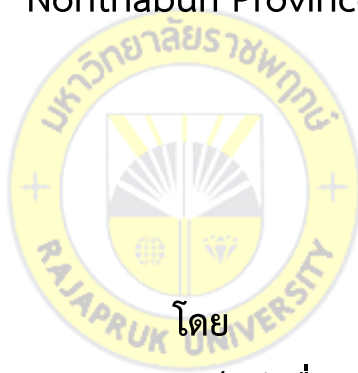
รายงานวิจัย

เรื่อง

การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี

Small and Micro Community Enterprises Accounting in

Nonthaburi Province

โดย

ปฐมภรณ์ คำชื่น

การวิจัยครั้งนี้ได้รับเงินทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ชื่องานวิจัย: การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี
ชื่อผู้วิจัย: ปฐมาภรณ์ คำชื่น
ปีที่ทำการวิจัยแล้วเสร็จ: 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี 2) ศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี 3) ศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 178 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน 3) ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ขาดผู้มีความรู้ด้านบัญชี ด้านภาษี การคำนวณค่าเสื่อมราคา การจัดทำบัญชีด้วยมือ ไม่สะดวกไปอบรมตามวันและเวลาที่ทางหน่วยงานราชการจัดอบรมได้ 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ 4.1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย บุคลากร ทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียน กระบวนการ 4.2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมาย สภาพแวดล้อม

คำสำคัญ: การจัดทำบัญชี วิสาหกิจชุมชน

Research Title: Small and Micro Community Enterprises Accounting in Nonthaburi Province
Researcher: Patamaporn Kumchuen
Year: 2019

Abstract

The purposes of this research were to; 1) study current state of small and micro community enterprises accounting in Nonthaburi province, 2) study the small and micro community enterprises' administration using accounting information management, 3) study small and micro community enterprises in Nonthaburi province accounting problem, and 4) study factor affecting to small and micro community enterprises accounting in Nonthaburi province. The samples were 178 small and micro community enterprises in Nonthaburi province. The statistical used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

Results of the study were the following; 1) current state of small and micro community enterprises accounting in Nonthaburi Province was at moderate level, 2) most of the small and micro community enterprises' administration using accounting information management, 3) the problem in accounting of small and micro community enterprises include lack of accounting knowledge, tax, calculation of depreciation, manual accounting, inconvenient for training in the date that the government section setup, and 4) the factor affecting to small and micro community enterprises accounting in Nonthaburi province include 4.1) internal factor; personnel, property, working capital, and process, and 4.2) external factor; politic, society, technology, law, environment.

Keywords: accounting, small and micro community enterprises

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ และได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.ทิวดี มณีโชติ ที่ปรึกษางานวิจัย และอาจารย์กิตติยานภลัย ภูตระกูล ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิจัยและนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตลอดจนคำแนะนำ ซึ่งแนวทางในการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลด้านเอกสาร ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่การจัดงานวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสถานประกอบการที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจนได้ข้อมูลที่นำมาจัดทำงานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณคณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่ได้ให้โอกาสในการจัดทำงานวิจัยในครั้งนี้และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้การจัดทำรายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ปฐมาภรณ์ คำชื่น
มกราคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.6 ประโยชน์ของงานวิจัย.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชี	16
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักบัญชี	17
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	27
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	35
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	37
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	39
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนและข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำ บัญชีของวิสาหกิจชุมชน	42
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี	44
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี	49
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี	54
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน	56
ตอนที่ 6 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี.....	59
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
5.1 สรุปผลการวิจัย	60
5.2 อภิปรายผล	64
5.3 ข้อเสนอแนะ	69
5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	69
5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	70
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	75
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	83
ประวัติผู้วิจัย	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน	42
4.2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน	43
4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม	44
4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชี.....	45
4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี	46
4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านความร่วมมือและประสานงาน	47
4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะของนักบัญชีในสถานประกอบการจังหวัด นนทบุรีตามความคาดหวังของผู้บริหาร ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน.....	48
4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะของนักบัญชีในสถานประกอบการจังหวัด นนทบุรีตามความคาดหวังของผู้บริหาร ด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ.....	48
4.9 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด	49
4.10 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท	50
4.11 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม	51
4.12 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น.....	51
4.13 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน.....	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.14 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนย่อยลูกหนี้และทะเบียนย่อยเจ้าหนี้.....	53
4.15 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากงบทดลอง.....	53
4.16 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน	54

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	34

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างเป็นระบบ คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” นั้นสามารถใช้คำว่า “ธุรกิจชุมชน” เนื่องจากคำว่าชุมชนไม่ใช่รัฐ ดังนั้นสถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของจัดเป็นภาคเอกชนแต่ในความเป็นจริงหากใช้คำว่าธุรกิจจะหมายถึงการแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง แต่สถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของกลับมีแนวคิดที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันมากกว่าการแสวงหากำไร ดังนั้นจึงควรใช้คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” เช่นเดียวกับ “รัฐวิสาหกิจ” โดยวิสาหกิจชุมชนจัดเป็นกลุ่มกิจกรรมของชุมชน ที่เกิดจากการเรียนรู้ ไม่ใช่กิจกรรมที่ทำเพื่อมุ่งสู่ตลาดใหญ่ แต่เป็นการทำกินทำใช้ทดแทนการซื้อจากตลาดเป็นการจัดการระบบการผลิตและบริโภคที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เพื่อลดรายจ่ายช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปรียบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมั่นคงแข็งแรงเศรษฐกิจของประเทศก็จะเข้มแข็งและอยู่ได้ ที่ผ่านมาระบบเศรษฐกิจในประเทศเปรียบเหมือนการสร้างตึกที่มีฐานแคบ หากฐานไม่แข็งแรง ตึกก็พังลงมา ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงมีความสำคัญในการสร้างฐานมั่นคงให้กับประเทศได้ โดยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าให้เข้มแข็งและกระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น จึงเกิดเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้ถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2548 เพื่อแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาลได้ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำพาเศรษฐกิจประเทศไทยให้เข้มแข็ง (อานันท์ ตะนัยศรี, 2561: ออนไลน์)

โดยรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีมติเห็นชอบ การเสนอจัดตั้งกองทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีการพัฒนากิจการสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ไม่ได้กำหนดให้มีกองทุนสำหรับวิสาหกิจชุมชนเป็นการเฉพาะ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับกิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้การสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ที่ผ่านมามีคณะกรรมการส่งเสริมฯ ได้ดำเนินการในการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ปี 2555-2559 โดยมีผลการดำเนินการคือ วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการอนุมัติทะเบียน ณ วันที่ 1 มกราคม 2560 จำนวนกว่า 80,000 แห่ง โดย

วิสาหกิจชุมชนร้อยละ 60 หรือประมาณ 50,000 แห่ง ที่ยังคงมีการดำเนินการอยู่ และอีก 30,000 แห่ง อยู่ระหว่างกระบวนการเพิกถอนและขอยกเลิกทะเบียนออกจากระบบ นอกจากนั้นได้มีการจัดประเภทวิสาหกิจชุมชนโดยแบ่งเป็นการผลิตสินค้าทั้งหมด 18 ประเภท โดยมีวิสาหกิจประกอบกิจการผลิตพืชมีจำนวนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การผลิตปศุสัตว์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารตามลำดับ อีกทั้ง ทางคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ได้ดำเนินการคัดสรรวิสาหกิจชุมชนดีเด่นเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นต้นแบบการเรียนรู้ให้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ พร้อมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในการจัดเวทีเรียนรู้เพื่อให้สามารถจัดทำแผนพัฒนากิจการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้ โดยได้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550 จนถึงปัจจุบัน รวมถึงส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนโดยงบประมาณจากแหล่งอื่น ทั้งในส่วนของกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โครงการสนับสนุนเครือข่าย SMEs ใน 18 กลุ่มจังหวัด และจากคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ อีกด้วย (กลุ่มประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักโฆษกทำเนียบรัฐบาล, 2561: ออนไลน์) จังหวัดนนทบุรีจัดเป็นพื้นที่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 75 ของประเทศ (รวมกรุงเทพมหานคร) แต่มีประชากรหนาแน่นที่สุดเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยอำเภอทั้งหมด 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย และอำเภอไทรน้อย มีองค์กรปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง เทศบาลตำบล 11 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 28 แห่ง มีวิสาหกิจจังหวัดนนทบุรีจำนวน 311 ชุมชน (ตามที่ขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนแล้ว) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมั่นคงและยั่งยืน การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ ความร่วมมือและการประสานงานทั้งภายในและภายนอก การร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนการมีระบบบัญชีที่เหมาะสม ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ สามารถสร้างผลตอบแทนแก่สมาชิกและอำนวยการประโยชน์แก่ชุมชนให้มีความเข้มแข็งตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง แต่ในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรีจำนวนมากยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ แต่ปัญหาส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับข้อมูลทางบัญชี เช่น ไม่สามารถนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจได้ ขาดการรายงานผลการดำเนินงาน มีการจัดทำบัญชีอย่างไม่เป็นระบบ ทำให้เงินทุนหมด ถูกเพิกถอนและขอยกเลิกทะเบียนจนออกจากระบบไปในที่สุด

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการศึกษาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชี การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน สภาพปัญหาในการจัดทำบัญชีและแนวทางในการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อมูลเพื่อในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างไร
- 1.2.2 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างไร
- 1.2.3 ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างไร
- 1.2.4 ปัจจัยใดที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี
- 1.3.2 เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี
- 1.3.3 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี” โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยมีเนื้อหาการวิจัยกำหนดเป็นตัวแปรได้ ดังนี้

- 1.4.1.1 สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี
- 1.4.1.2 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี
- 1.4.1.3 ปัญหาในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี
- 1.4.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี โดยมีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุของผู้จัดทำบัญชี ระดับการศึกษาของผู้จัดทำบัญชี และสาขาวิชาที่จบการศึกษา 2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชี ได้แก่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน การเข้ารับการอบรม การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน และเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกบัญชี

2) สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชี ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี ด้านความร่วมมือและประสานงาน ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านความช่วยเหลือให้คำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ 2) การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด การใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท การใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม การใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น การใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน การใช้ข้อมูลจากทะเบียนคุมสินค้าและคุมวัตถุดิบ การใช้ข้อมูลจากทะเบียนย่อยลูกหนี้และทะเบียนย่อยเจ้าหนี้ การใช้ข้อมูลจากงบทดลอง และการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับปานกลาง จำนวน 140 ชุมชน และระดับดี จำนวน 92 ชุมชน รวม 232 ชุมชน

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2561 ถึง เดือน พฤษภาคม 2562 โดยจะทำการเก็บแบบสอบถามในช่วงเดือน มกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2562

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานที่เก็บข้อมูลคือ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 การจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการค้า การจัดทำเป็นรายงานทางการเงิน การควบคุมภายในและการตรวจสอบบัญชี

1.5.2 กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนในการจัดทำบัญชีที่ได้มาซึ่งรายงานทางการเงิน การควบคุมภายในและการตรวจสอบบัญชี

1.5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี หมายถึง สภาพปัญหาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางบัญชี ด้าน

เอกสารและวิธีการทางบัญชี ด้านความร่วมมือและการประสานงาน และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

1.5.4 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การใช้ข้อมูลทางบัญชีจากสมุดเงินสด สมุดแยกประเภท สมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม จากสมุดทะเบียนสมาชิกและหุ้น ทะเบียนทรัพย์สิน ทะเบียนย้อยลูกหนี้และเจ้าหนี้ งบทดลอง และงบการเงิน เพื่อพิจารณาถึงการวางแผนและการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ รวมถึงการประมาณการรายรับและรายจ่ายในอนาคตเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีการบริหารงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.5.5 สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน หมายถึง สภาพการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ในปัจจุบัน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชี ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี ด้านความร่วมมือและประสานงาน ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านความช่วยเหลือให้คำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ

1.6 ประโยชน์ของงานวิจัย

1.6.1 ทราบสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

1.6.2 ทราบถึงการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

1.6.3 ได้นำแนวทางในการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรี

1.6.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อมูลเพื่อในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี ได้ทำการค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชี
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักบัญชี
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

2.1.1 ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2548: 2) ได้ให้คำนิยามคำว่า วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro community Enterprise: SMCE) หมายถึง “การประกอบการขนาดเล็กและขนาดจิ๋ว เพื่อจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและความเพียงพอของครอบครัวและชุมชน ทุนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นพี่น้องไว้ใจกัน) ให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน ยังประโยชน์ให้ชุมชนผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจนั้นเป็นหลัก”

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การประกอบการ ซึ่งรวมถึงกระบวนการคิด การจัดการผลผลิต และทรัพยากรทุกขั้นตอนโดยมีภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งมีได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการสร้างกำไรทางการเงินเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขของสังคมด้วย (วิชิต นันทสุวรรณ, 2547: 28)

วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการโดยชุมชนที่มีสมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ทั้งด้านการผลิต การค้า และการเงิน และต้องการใช้ปัจจัยการผลิตนี้ให้เกิดดอกผลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างรายได้และอาชีพ ด้านสังคม คือ การยึดโยงร้อยรัดความเป็น

ครอบครัวและชุมชนให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ แบ่งทุกข์แบ่งสุขซึ่งกันและกัน โดยผ่านการประกอบกระบวนการของชุมชน (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐและพิทยา ว่องกุล, 2545: 38-39)

สำหรับความหมายของวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 นั้น วิสาหกิจชุมชน หมายความว่า “กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นรูปนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประกาศกำหนด”

ลักษณะของวิสาหกิจชุมชน

จากความหมายของวิสาหกิจชุมชนข้างต้นนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงมีลักษณะที่สำคัญอยู่ 7 อย่างด้วยกัน ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน คือ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548: 2)

1. ชุมชนเป็นเจ้าของกิจการเอง แต่อย่างไรก็ดี คนนอกอาจมีส่วนร่วมโดยอาจมีการถือหุ้นได้ เพื่อการมีส่วนร่วม ร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือ แต่ไม่ใช่หุ้นใหญ่ทำให้มีอำนาจในการตัดสินใจ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน ซึ่งอาจจะนำวัตถุดิบบางส่วนมาจากภายนอกได้แต่เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด
3. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนซึ่งมีความรู้ภูมิปัญญา หากมีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองก็จะริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้โดยไม่เอาแต่เลียนแบบหรือแสวงหาสูตรสำเร็จ
4. มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานทุนที่สำคัญ เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยปรับประยุกต์ให้ทันสมัย ผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากลหรือจากที่อื่น
5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ทำแบบโครงการเดี่ยว คล้ายกับปลูกพืชเดี่ยว แต่เป็นการทำแบบวนเกษตร คือ มีหลาย ๆ กิจกรรมประสานผนึกพลัง (synergy) และเกื้อกูลกัน (cluster)
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจหลัก การเรียนรู้คือหัวใจของกระบวนการพัฒนา วิสาหกิจชุมชน หากไม่มีการเรียนรู้ก็จะมีแต่การเลียนแบบ การหาสูตรสำเร็จโดยไม่มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ หากไม่มีการเรียนรู้ก็จะมีวิสาหกิจชุมชนบนฐานความรู้ แต่บนฐานความรู้สึก ความอยาก ความต้องการตามทีสื่อในสังคมกระตุ้นให้เกิด ทำให้ความอยากกลายเป็นความจำเป็นสำหรับชีวิตไปหมด

7. มีการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมาย การพึ่งตนเองคือเป้าหมายอันดับแรกและสำคัญที่สุดของวิสาหกิจชุมชน ถ้าหากพลาดเป้าหมายนี้คือพลาดเป้า วิสาหกิจชุมชนจะกลายเป็นธุรกิจที่มีเป้าหมายที่กำไรก่อนที่จะคิดทำให้รอด ไม่พัฒนาเป็นขั้นเป็นตอนให้เกิดความมั่นคงก่อนที่จะก้าวไปพัฒนาธุรกิจ

ประเภทของวิสาหกิจชุมชน

ในการแบ่งประเภทของวิสาหกิจชุมชน สามารถมองได้หลายมิติ กล่าวคือ แบ่งตามลักษณะการประกอบการเป็นหลัก และแบ่งตามการจัดระดับและขั้นตอนการพัฒนาการประกอบการของวิสาหกิจชุมชน

การแบ่งตามลักษณะการประกอบการเป็นหลัก สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท ดังนี้ (ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์, 2548: 10)

1. วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน เป็นการผลิตเพื่อการใช้ในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งมีอยู่ 5 อย่าง คือ ข้าว อาหาร สมุนไพร ของใช้ ปุ๋ย ซึ่งอยู่ในขีดความสามารถของชาวบ้านทั่วไปจะทำได้ เป็นของต้องกินต้องใช้ประจำวัน มีมูลค่ามากกว่าครึ่งของค่าใช้จ่ายทั้งปีของ แต่ละครัวเรือน แต่ชาวบ้านทั่วไปไม่ได้อยู่ใกล้เมืองหรือไกลเมืองต่างก็ซื้อกินซื้อใช้

2. วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า เป็นวิสาหกิจชุมชนที่สามารถนำออกสู่ตลาดใหญ่ ได้เพราะมีลักษณะเฉพาะตัว มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น บางอย่างอาจมีสูตรเด็ดเคล็ดลับหรือคุณภาพดีในระดับมาตรฐาน สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าทั่วไปได้ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ก็คือหนึ่งในวิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า

ส่วนการแบ่งตามการจัดระดับและขั้นตอนการพัฒนาการประกอบการของวิสาหกิจชุมชน สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ระดับครอบครัว คือ วิสาหกิจชุมชนแบบพึ่งตนเอง เป็นการประกอบกิจกรรมเพื่อกินใช้ในครอบครัว เพื่อทดแทนการพึ่งพาจากภายนอก เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรไว้ใช้กินในครอบครัว

2. ระดับชุมชนและเครือข่าย คือ วิสาหกิจชุมชนแบบพอเพียง เป็นการประกอบกิจการ โดยกลุ่ม เพื่อตอบสนองการอุปโภคบริโภคในชุมชนและเครือข่าย ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาให้เป็นวิสาหกิจชุมชนแบบก้าวหน้าได้ เพื่อที่จะแข่งขันกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าทั่วไปได้

ทั้งนี้การประกอบการวิสาหกิจชุมชนไม่ได้เน้นเพื่อกำไรสูงสุด แต่จะเน้นที่การลดค่าใช้จ่าย การสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกและคนในชุมชนให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ความแตกต่างของวิสาหกิจชุมชนกับสิ่งที่ชุมชนทำมาก่อน

วิสาหกิจชุมชนนั้นเป็นเรื่องเก่าแต่นำมาคิดใหม่ มีการทำอย่างมีแบบแผน มีระบบ มีขั้นตอน เริ่มต้นจากการเรียนรู้ การคิดก่อนแล้วค่อยลงมือทำ วิสาหกิจชุมชนเน้นความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ แตกต่างจากอุตสาหกรรมชุมชนและธุรกิจชุมชนซึ่งเน้นที่

กระบวนการผลิต การแปรรูป การบริหารจัดการ ที่มุ่งสู่ตลาดใหญ่ (สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548: 2)

วิสาหกิจชุมชนเป็นระบบที่มีความหลากหลายของกิจกรรม เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ทาง เศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เป็นการประกอบกิจการบนพื้นฐานของการใช้ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างรู้คุณค่า เพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและ ระหว่างชุมชน โดยมุ่งประโยชน์ทางสังคมแก่ชุมชนมากกว่าการแสวงหากำไรสูงสุด และมุ่งต่อการ รักษาระบบนิเวศน์ของสังคมโดยรวม ถ้าเปรียบกับอุตสาหกรรมชุมชนและธุรกิจชุมชนกับการทำ การเกษตร ก็คล้ายกับการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ขณะที่วิสาหกิจชุมชนจะคล้ายกับการปลูกพืชผสมผสาน

นอกจากนี้ วิสาหกิจชุมชนจะเน้นในเรื่องของวิธีคิดและกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด ปัญหาที่ ผ่านมาของชุมชนนั้นเป็นปัญหาวิธีคิดมากกว่าวิธีทำ ชุมชนสามารถผลิตได้มากมาย แต่ขายไม่ออก ขาดทุน หาดตลาดไม่ได้ เพราะเริ่มต้นจากวิธีทำ จากสูตรสำเร็จ จากการเลียนแบบ การทำวิสาหกิจชุม ชนนั้น จึงควรเริ่มต้นจัดทำเพื่อให้พอกินพอใช้ก่อนแล้วค่อยพัฒนาไปสู่การจัดการเชิงธุรกิจ เมื่อพอเพียง และพึ่งตนเองได้ก็สามารถผลิตให้เหลือเพื่อตลาดได้ และการคิดจะนำผลผลิตออกสู่ตลาดนั้นต้องเป็น ผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่มาจากความรู้จักใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพหรือ ทรัพยากรในท้องถิ่นบวกกับความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสม โดยควรเริ่มจาก เล็กไปหาใหญ่เพื่อที่จะสร้างรากฐานเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งก่อน ทำกินทำใช้ก่อน ทำทดแทนสิ่งที จะต้องซื้อให้ได้มากที่สุด หากต้องการที่จะนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาด ก็ควรเรียนรู้การ จัดการ และกลไกทางการตลาดให้ดี ไม่หวังพึ่งพาตลาดเป็นหลัก แต่ควรพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองให้ ได้มากที่สุด

วิสาหกิจชุมชนกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน โดยนำเอา เศรษฐศาสตร์ชุมชนหรือเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ยกตัวอย่างเช่น ในตำบล หนึ่งวิสาหกิจชุมชน 20-30 อย่าง และทำการผลิตเพื่อบริโภคในท้องถิ่น ลดการซื้อจากภายนอกได้ ประมาณหนึ่งในสี่ วิสาหกิจชุมชนที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานและวงจรชีวิตของชุมชนจะทำให้ เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชน ระบบที่พึ่งพาตนเองได้ ชุมชนมีรายรับมากกว่ารายจ่ายผลิตอาหารและ ปัจจัยพื้นฐานได้เอง ถ้าไม่มีวิสาหกิจชุมชน ไม่มีเศรษฐกิจชุมชน ชุมชนก็ได้แต่รอรับความช่วยเหลือ จากรัฐหรือจากภายนอก ต้องขึ้นอยู่กับคนอื่นพึ่งตนเองไม่ได้ กลายเป็นระบบอุปถัมภ์ที่ชุมชนต้อง พึ่งพาคนอื่นตลอดไป ยกตัวอย่าง ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปลูกยางเป็น หลักและทำสวนผลไม้บ้าง มีรายได้จากการปลูกยางและสวนผลไม้ปีละประมาณ 100 ล้านบาท มี รายจ่ายประมาณ 200 ล้านบาท (เสรี พงศ์พิศ และสุภาสจันทร์หงส์, 2548: 15) ทำให้อยู่ในวังวนของ หนี้สินที่เพิ่มขึ้นทุกปี แต่วันนี้ชาวบ้านเหล่านี้ได้เรียนรู้ ได้เข้าใจสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้น

ได้รู้ว่าทำไมต้องเป็นหนี้มากขนาดนั้น จึงตัดสินใจทำแผนวิสาหกิจชุมชนจากที่ทำเริ่มต้น 2-3 อย่างมาเป็น 60 อย่างในปัจจุบัน มีการจัดระบบชุมชนใหม่โดยใช้ทุนของชุมชนให้มากที่สุด ทำให้เกิดระบบอาหาร ระบบของใช้ ระบบทุน ระบบการผลิต ระบบการจัดการการผลิตและระบบตลาดขึ้นมา โดยระบบต่าง ๆ เหล่านี้มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โรงงานยาง การเลี้ยงไก่ กบ ปลา การปลูกผัก สมุนไพร ยาสมุนไพร ปุย น้ำหมักชีวภาพ ทั้งนี้ยังไม่ได้รวมกับการท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมด้านสุขภาพต่าง ๆ ซึ่งตำบลไม่เรียงกำลังพัฒนาเริ่มต้นมาพร้อม ๆ กัน เหล่านี้ถือว่าอยู่ในระบบและวิถีชุมชนที่พวกเขา กำหนดเองและให้ชุมชนได้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

ทุนของวิสาหกิจชุมชน

ทุนของวิสาหกิจชุมชนนั้นมีทั้งทุนที่เป็นเงิน ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ทุนที่เป็นผลผลิต ทุนความรู้ ภูมิปัญญา ทักษะต่าง ๆ วัฒนธรรม ทุนทางสังคม หรือความเป็นพี่น้อง ความไว้วางใจกันของชุมชน เครือข่ายความสัมพันธ์ของสมาชิกชุมชนวิสาหกิจชุมชนจะใช้ทุนตัวเองเป็นหลัก แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธเงินจากภายนอก เพียงแต่รับเงินทุนจากภายนอกบนพื้นฐานความคิดใหม่ คือ การพึ่งตนเอง พึ่งทุนที่ตนเองมีเป็นหลัก โดยเงินทุนจากภายนอกจะเข้าไปสมทบทุนของชุมชน ในขณะที่ชุมชนมีทรัพยากร ความรู้ ภูมิปัญญาและอื่น ๆ ซึ่งดีเป็นเงินหรือประเมินค่าไม่ได้ แต่ในกรณีที่ชุมชนมีความต้องการเพิ่มทุนเพื่อลงทุนในวิสาหกิจชุมชน โดยสามารถไปขอกู้จากธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้จัดงบประมาณไว้ถึง 10,000 ล้านบาท (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549) เพื่อรองรับวิสาหกิจชุมชนหรือกองทุนต่าง ๆ ที่มีนโยบายในช่วยเหลือการประกอบการวิสาหกิจชุมชน

การจัดการการผลิตและการตลาดของวิสาหกิจชุมชน

การจัดการการผลิตและการตลาดเป็นเรื่องที่ชุมชนต้องเรียนรู้ โดยเรียนรู้ว่าจะจัดการอย่างไรให้ชุมชนมาร่วมกันวางแผนการผลิต การตลาด การบริโภคร่วมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ และในที่สุดก็ทำซ้ำกันผลิตล้นเกินและขายไม่ออก ชุมชนต้องสร้างวงจรเศรษฐกิจชุมชนขึ้นมาใหม่ เชื่อมโยงทุกเรื่องที่ทำได้ อาหาร ข้าวของเครื่องใช้ และทำแบบประสานพลังให้เกิดผลทวีคูณ ไม่ใช่ทำเพื่อแข่งขันกันขาย เหมือนทำกล้วยฉาบทั้งตำบล ทำแฮมพูทุกหมู่บ้าน หรือคนปลูกข้าวก็ปลูกได้ข้าวมาก็เอาไว้กินส่วนหนึ่ง ที่เหลือก็ขายให้กับพ่อค้า พ่อค้าก็เอาไปแปรรูปแล้วเอาข้าวสารกลับไปขายในหมู่บ้าน คนปลูกข้าวขายข้าวเปลือกราคาถูก แต่คนซื้อข้าวสารกลับซื้อข้าวในราคาแพงในการที่จะทำตลาดของวิสาหกิจชุมชนนั้น ต้องมีเป้าหมายในการผลิตก่อนว่า ต้องการทำการผลิตเพื่อบริโภคภายในครอบครัวในชุมชนหรือระหว่างชุมชน ทำการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการและจัดการผลผลิตให้ได้ก่อน ถ้าผลผลิตนั้นไปได้ดีแล้วจึงค่อยเพิ่มปริมาณการผลิตหรือหากว่าผลิตเกินบ้างตัวในชุมชนนั้นมีความโดดเด่นมีคุณภาพ มีลักษณะเฉพาะตัวพอที่นำออกไปจำหน่ายสู่ท้องตลาดได้ ก็เป็นเรื่องของกลไก

การตลาดที่ต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งตลาดวิสาหกิจชุมชนนั้น แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้ (ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์, 2548: 12)

1. ตลาดพอเพียง หมายถึง ตลาดท้องถิ่น ตลาดภายในชุมชนและระหว่างชุมชน หรือในเครือข่าย
2. ตลาดผูกพัน หมายถึง ตลาดที่มีการตกลงหรือเซ็นสัญญาซื้อขายระหว่างองค์กรหน่วยงานนอกชุมชน เช่น โรงพยาบาลหนึ่งตกลงซื้อข้าวกล้องจากชุมชนปีหนึ่ง 10 ตัน รัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งตกลงซื้อผ้าฝ้ายทอมือจากชุมชนปีละ 10,000 เมตร เพื่อให้พนักงานตัดชุดใส่วันศุกร์ เป็นต้น
3. ตลาดทั่วไป หมายถึง ตลาดที่ต้องแข่งขันกับคนอื่น ในเมือง หรือส่งออกต่างประเทศ

ความพร้อมของชุมชนเพื่อการทำวิสาหกิจชุมชน

ความพร้อมของชุมชนเพื่อการทำวิสาหกิจชุมชนนั้น อย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติของชุมชนที่มีจุดแข็ง 3 อย่าง กล่าวคือ (สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2548: 8)

1. ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นชุมชนที่ยังมีป่า มีดิน น้ำ ธรรมชาติ ที่มากด้วยสิ่งที่มีคุณค่าต่อชีวิต เป็นอาหาร เป็นยา เป็นของใช้ต่าง ๆ ถ้าหากค้นให้พบคุณค่า สิ่งเหล่านั้นก็จะมีมูลค่า ดูแลหญ้าแห้วหมู หญ้าคา หญ้าแพรก ซึ่งคนยุคใหม่วันนี้เรียกกันว่า “วัชพืช” และพยายามทำลายด้วยสารเคมีก็ล้วนมีคุณค่าเป็นยาอายุวัฒนะ เป็นยาขับปัสสาวะ ลดความดัน สามารถใช้แทนยาสมัยใหม่ได้
2. ภูมิปัญญาของท้องถิ่น แม้ว่าในปัจจุบันเรื่องภูมิปัญญาของท้องถิ่นจะหายไปพร้อมกับคนรุ่นเก่า แต่ก็ยังมีเหลืออยู่ไม่น้อยหากรู้จักค้นหานำมาประยุกต์และผสมผสานกับความรู้ใหม่ ๆ ในปัจจุบันก็อาจจะได้สิ่งที่มีคุณค่าและมูลค่า
3. เครือข่ายของความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในชุมชน คนในชุมชนนั้นต้องมีความร่วมมือร่วมใจกันจัดการองค์กรชุมชนและเครือข่าย สามารถพึ่งพาอาศัยกัน ร่วมกันจัดการทรัพยากร ผลผลิตต่าง ๆ แบ่งกันผลิตและร่วมกันบริโภค เป็นชุมชนพึ่งตนเองได้

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

คำว่า “เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน” มีความหมายหลายอย่างตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนเพื่อประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในขณะที่ชาวบ้านทั่วไปและองค์กรพัฒนาเอกชนใช้คำนี้เพื่อหมายถึงองค์กรชุมชนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเป็นเครือข่าย แม้จะมีความหมายต่างกัน แต่เนื้อหาสำคัญอันเดียวกัน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนหรือองค์กรในท้องถิ่น ซึ่งเกิดขึ้นเพราะมีคนเชื่อมโยงเครือข่ายเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนนั้นมี 2 ประเภท คือ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548: 2) (1) เครือข่ายภายใน เป็นเครือข่ายที่มีการจัดการความสัมพันธ์ในระดับหมู่บ้าน ตำบล และ (2) เครือข่ายภายนอก เป็นเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์ในระดับอำเภอ จังหวัด ภาค แต่เนื่องจากระบบโครงสร้างสังคมสมัยใหม่ไม่ค่อยเอื้อให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์กันเหมือนเมื่อก่อน คนในหมู่บ้านเดียวกันไปมาหาสู่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึ่งพาอาศัยธรรมชาติ ไม่ต้องออกไปหาที่ไหนไกล ๆ

ทำให้คนใกล้ชิดกัน วันนี้สถานการณ์เปลี่ยนไป จำเป็นต้องมีคนเชื่อมคน เชื่อมองค์กร เพื่อให้ผู้คนมีความสัมพันธ์กันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเหมือนที่เคยทำในอดีตแต่ต่างกันในรูปแบบ ซึ่งต้องพัฒนาให้เหมาะสมต่อไปเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญมาก ถ้ามีคนรวมกันตั้งเป็นองค์กรในชุมชนและเชื่อมโยงกันในตำบลหรือระหว่างตำบลก็จะเกิดพลัง ถ้ามีการจัดการที่ดีก็จะทำให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง เพราะจะมีการจัดการเรื่องการผลิต การบริโภค ใครจะผลิตอะไร จัดการอย่างไร ถ้ามีเครือข่ายกว้างก็จะทำให้จัดการการผลิตหลายอย่างได้คล่องตัว เช่น ปลูกผักแค่นี้ก็แปลงก็กินได้ทั้งหมดบ้าน ถ้าปลูกผักกันหลายคนก็จะต้องมีตลาดที่กว้างกว่า ซึ่งในกรณีนี้ตลาดเครือข่ายจะช่วยให้ได้มาก ทำให้ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ผลิตปุ๋ย และอย่างอื่นได้ปริมาณมากและราคาก็จะถูกลง ในปีหนึ่งๆ แต่ละตำบลใช้จ่ายในเรื่องของข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่ม ของใช้ ปุ๋ยตำบลละกว่า 50 ล้านบาท บางแห่งมากกว่า 100 ล้านบาท ถ้ามีการจัดการดีตลาดท้องถิ่นก็จะเป็นของชุมชน วิสาหกิจชุมชนที่ดีชาวบ้านจะเป็นคนกำหนดราคาเองได้ โดยไม่ต้องไปถามพ่อค้าว่าจะซื้อเท่าไร ตลาดวิสาหกิจชุมชน ดังนั้น ชุมชนจึงควรเป็นผู้กำหนดราคาเอง

วิสาหกิจชุมชนกับโครงการต่าง ๆ ของรัฐ

วิสาหกิจชุมชนนั้นเกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐบาลที่ได้ดำเนินการมาแล้วอย่างเช่น โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 ล้านบาท โครงการพักชำระหนี้ กล่าวคือ เนื่องจากการคิดและการจัดการวิสาหกิจชุมชนทำให้ชุมชนมีระบบการคิด การจัดการที่ชัดเจน แยกแยะได้ว่าอะไรทำเพื่อกิน เพื่อใช้สินค้าอะไรดีพอที่จะเอาออกสู่ตลาดใหญ่แล้วเรียกผลิตภัณฑ์ที่ชาวบ้านมีความภาคภูมิใจในการนำเสนอสู่ตลาดใหญ่ว่า “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ในแง่ของการจัดการกองทุนชุมชน เงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท เป็นแนวทางที่ชุมชนสามารถนำไปเสริมความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันการขาดการจัดการกองทุนที่ดี ขาดความรู้ ความเข้าใจ มุ่งเน้นเพียงแต่การเพิ่มรายได้ อาจก่อให้เกิดหนี้สินเป็นปัญหาที่จะตามมา ดังนั้น การจัดระเบียบเศรษฐกิจใหม่ของชุมชน เรียนการรู้จักตนเอง ชุมชน โลก รวมไปถึงจนถึงการพัฒนาศักยภาพ ด้วยการจัดการอย่างพอเพียง ทำให้สามารถลดรายจ่ายและมีรายได้สูงขึ้น ในกรณีที่เป็นหนี้ระบบการจัดการนี้สามารถที่จะแบ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นไปใช้หนี้ได้ (เสรี พงศ์พิศ และสุภาสจันทร์หงส์, 2548: 21-22)

แนวทางการดำเนินการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

จากพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นแกนกลางในการดำเนินการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่เป็นผู้ให้การรับรองสถานภาพของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย และเป็นสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีบทบาทหน้าที่ 3 ส่วนด้วยกัน คือ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548: 17)

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยงานในการรับจดทะเบียน/เพิกถอนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย และเลิกกิจการ

ส่วนที่ 2 เป็นสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และ

ส่วนที่ 3 ดำเนินการให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายอย่างครบวงจร และเป็นเอกภาพ โดยแนวทางในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้

1. การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายจะดำเนินการในลักษณะของการบูรณาการทั้งภายในหน่วยงานแลร่วมกับภาคีทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ โดยมีกรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นแกนกลาง เพื่อให้เกิดการรวมพลังในการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกับภาคีต่าง ๆ

2. การยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย จะเป็นไปโดยความสมัครใจและความพร้อมของชุมชน โดยไม่ได้ตั้งเป้าหมายจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จะต้องมาขึ้นจดทะเบียนในแต่ละปี แต่สิ่งสำคัญ คือ จะต้องสร้างความเข้าใจให้ประชาชนและชุมชนได้รับทราบถึงสิทธิประโยชน์ วิธีการและขั้นตอนในการขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 อย่างทั่วถึง

3. เจ้าหน้าที่ในภาครัฐ และเอกชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทเป็นผู้เชื่อมประสานกับวิสาหกิจชุมชนในเรื่อง การเชื่อมประสานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (facilitator) การเชื่อมประสานเพื่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลง (catalyst) และการเชื่อมประสานเพื่อให้เกิดเครือข่าย (networker)

4. การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจะมุ่งเน้นส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการทุนของชุมชน ทั้งที่เป็นเงิน ทรัพยากร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเกื้อหนุนกิจการของชุมชนมากกว่าสนับสนุนในรูปแบบของปัจจัยและเงินให้เปล่าแก่ชุมชน

5. พัฒนาระบบข้อมูลวิสาหกิจชุมชน และเครือข่าย เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและความรู้ในระหว่างวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง

6. พัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบในทุกจังหวัดในปี พ.ศ. 2548

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

เมื่อได้มีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนแล้ว ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 จะทำให้ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. เกิดการรวมตัวกันของคนในชุมชนในการประกอบกิจการ ในระดับชุมชนเป็นวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย

2. มีสิทธิในการขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนความต้องการที่แท้จริงจากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

3. มีสิทธิในการได้รับการส่งเสริมหรือการสนับสนุนการพัฒนากิจการตามมาตราที่ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจัดให้มี คือ วิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิ ซึ่งมีการประกอบกิจการอย่างครบวงจร ทำให้วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้วได้มีการพัฒนาที่สูงขึ้น วิสาหกิจชุมชนประสงค์จะรวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์กรธุรกิจใด ๆ การพัฒนามาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ และมีการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับเงินทุน การจัดการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์และเป็นไปตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งแก้ไขกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่อุปสรรคต่อการดำเนินงานและนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้และพร้อมสำหรับการพัฒนาเพื่อที่จะแข่งขันทางการค้าในอนาคต (<http://ophbgo.blogspot.com>)

2.1.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ประกอบด้วย 4 หมวด 34 มาตรา (สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี: ออนไลน์)

หมวด 1 วิสาหกิจชุมชน

สาระสำคัญ:

วิสาหกิจชุมชนที่จะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติ ต้องยื่นขอจดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ภายใน 30 วันหลังสิ้นปีปฏิทิน ให้วิสาหกิจชุมชนที่ประสงค์จะดำเนินการต่อ แจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

วิสาหกิจชุมชนที่ประสงค์จะเลิกกิจการ ให้แจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรภายใน 30 วันนับแต่วันที่เลิกกิจการ

หมวด 2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

สาระสำคัญ:

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตร มีสิทธิขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้

การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามข้อบังคับของเครือข่าวนั้น และให้มีการกำหนดให้การดำเนินการของเครือข่ายเป็นไปตามความสมัครใจ โดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ได้

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอาจดำเนินการแนะนำช่วยเหลือกิจการภายในของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายเรื่องการศึกษาวิจัย การให้ความรู้และคำแนะนำ เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอาจดำเนินการแนะนำช่วยเหลือกิจการภายนอกของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย เรื่องการติดต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน การประสานงานกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอื่น เป็นศูนย์กลางสร้างความสามัคคี ช่วยเหลือและร่วมมือกัน เพื่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนตลอดจน เสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับนโยบายหรือมาตรการในการส่งเสริมของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ

หมวด 3 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

สาระสำคัญ:

คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 28 คน มีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการโดยมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการและแผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมช่วยเหลือการขอจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญา และการศึกษาวิจัย

คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนจังหวัด จำนวน 20 คน มีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และเกษตรจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ โดย มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการกิจการวิสาหกิจชุมชน ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และให้การส่งเสริมช่วยเหลือการขอจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนพิจารณาหรือเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด

กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และสำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

หมวด 4 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

สาระสำคัญ:

วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนแล้ว สามารถขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิอย่างครบวงจร เพื่อให้กิจการมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้วอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการในระดับที่สูงขึ้น

ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งการประกอบการ การตลาด และส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือภาค ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

ให้มีคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนเพื่อประสาน การดำเนินงานกองทุนต่าง ๆ

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548: มีผลบังคับใช้ 19 มกราคม 2548

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีวิสาหกิจชุมชน

ความสำคัญของการบัญชีการบัญชี

การบัญชีถือว่าเป็นกระบวนการบันทึกข้อมูลตัวเลขของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินภายใน องค์กร โดยการจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อรายงานให้ทราบถึงฐานะและความเป็นไปของธุรกิจ เป็น หมายความสำคัญของการบัญชี คือ การให้สามารถรับรู้มูลค่าที่แท้จริงของสิ่งต่าง ๆ ทั้งสินทรัพย์ หนี้สิน ตลอดจนรายได้ ค่าใช้จ่าย เพื่อให้ฝ่ายต่าง ๆ ทั้งบุคคลภายนอก และภายในองค์กรสามารถนำ ข้อมูลที่จัดทำไปใช้ในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ (ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์, 2549: 12)

ธุรกิจจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับการบริหารงานและการตัดสินใจของ ผู้บริหาร ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าว ต้องอาศัยข้อมูลที่จำเป็นทั้งภายในและภายนอก ข้อมูลภายในที่ สำคัญมากสำหรับผู้บริหาร คือ ข้อมูลทางการบัญชี เนื่องจากทำให้ผู้บริหารสามารถทราบฐานะ การเงินและผลการดำเนินงานตลอดจนสามารถนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับอดีตและประเมิน ความเป็นไปได้ในอนาคตของกิจการ

ลักษณะหน้าที่ทางการบัญชี

1. การจดบันทึกเป็นการนำรายการทางการเงินที่เกิด บันทึกในสมุดบันทึกรายการ ประจำวัน ตามรูปแบบ วิธีการที่กำหนด เพื่อทราบข้อมูลทางการเงินที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน
2. การจัดหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกต้องนำรายการที่จดบันทึกประจำวันจัดหมวดหมู่ตาม ประเภทรายได้ ค่าใช้จ่าย ทำให้ทราบรายการที่เกิดขึ้นแต่ละประเภทมีอะไรบ้าง
3. การสรุปการทำรายการกิตบันทึก และจัดหมวดหมู่มาสรุปผล เพื่อวิเคราะห์ผลการ ดำเนิน งานว่าเมื่อครบรอบเวลาบัญชีโดยปกติระยะเวลา 1 ปี มีผลการดำเนินงานกำไรหรือขาดทุนเท่าไร
4. การวิเคราะห์ตีความ เป็นการนำข้อมูลมาสรุปผล วิเคราะห์ตีความแสดงการเปรียบเทียบ ในรูปอัตราส่วนร้อยละ และเปรียบเทียบกับข้อมูลในอดีต ตลอดจนวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงใน อนาคต

ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี

การดำเนินธุรกิจข้อมูลทางการบัญชี ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้องค์กรสามารถทราบผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ ตลอดจนใช้สำหรับตัดสินใจพัฒนาระบบการทำงาน ข้อมูลทางการบัญชีจึงเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์ต่อบุคคลฝ่ายในองค์กรดังนี้

1. ต่อบุคคลภายในกิจการ โดยบุคคลภายในกิจการจะนำข้อมูลใช้ไปตัดสินใจดังนี้

1.1 ช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการวิเคราะห์ และสรุปปัญหา

1.2 ช่วยเป็นเครื่องมือวางแผน และควบคุมการปฏิบัติงานต่าง ๆ ทำให้การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. ต่อบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารแต่มีส่วนได้เสียกับกิจการ ได้แก่ ผู้ลงทุน ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ หน่วยงานของรัฐ ลักษณะของข้อมูลจะเป็นข้อมูลที่สามารถประเมินผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการได้

2.1 ผู้ลงทุน ใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจว่าจะลงทุนกับกิจการหรือไม่ มีความเสี่ยงมากน้อยเพียงไร

2.2 เจ้าหนี้ ใช้ข้อมูลเพื่อดูสภาพคล่อง ความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการหรือเพื่อตัดสินใจว่าควรให้กิจการกู้ยืมหรือให้ซื้อสินค้าเงินเชื่อหรือไม่

2.3 รัฐ หน่วยงานรัฐ ใช้เพื่อพิจารณาว่ากิจการเสียภาษีถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

ที่กล่าวมา สรุปได้ว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อร่วมมือกันดำเนินการผลิตหรือแปรรูปวัตถุดิบในชุมชนเพื่ออุปโภคหรือบริโภคหรือใช้และจำหน่ายเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวและสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน โดยในการเพิ่มประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนนั้นเป็นการสร้างให้แก่ชุมชนเข้มแข็งอยู่อย่างพอเพียงและพัฒนาสู่ความยั่งยืน

2.3 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักบัญชี

ความหมายของคำว่าระบบบัญชี หมายถึง ระเบียบแบบแผนการปฏิบัติงานทางการบัญชี รวมถึงวิธีการทำบัญชี การทำงบ การเงิน เอกสารและสมุดบัญชีต่าง ๆ อันเป็นสื่อแห่งการทำบัญชีและรายงาน ตลอดจนการใช้ และการเก็บ รักษาหลักฐานเอกสารสำคัญทางการบัญชีและการเงิน สมุดบัญชีต่าง ๆ ที่ใช้บันทึกรายการทางธุรกิจเพื่อ รวบรวมข้อมูลและตัวเลขสถิติสนองความต้องการของฝ่ายบริหาร

ดังนั้น ระบบบัญชีจึงประกอบไปด้วยระบบที่สำคัญ 2 ระบบ คือ ระบบทางเดินข้อมูล หรือระบบ การบันทึกบัญชีและการเก็บข้อมูล และระบบทางเดินเอกสาร โดยที่ระบบทางเดินข้อมูลจะแสดงถึง ทางเดินของข้อมูลตั้งแต่การบันทึกบัญชี ซึ่งในปัจจุบันการบันทึกบัญชีอาจทำได้ 2 วิธี คือ

การบันทึกด้วยมือ (Manual) กับ การบันทึกบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ โดยเริ่มจากการบันทึกบัญชีเข้าสมุดบัญชีรายวัน ขั้นต้น ไปบัญชีแยกประเภท จนสามารถออกงบทดลองเพื่อใช้ในการจัดทำงบการเงิน เช่น งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด งบต้นทุนการผลิต และงบอื่น ๆ ที่กิจการต้องการ ภายใต้การ บันทึกบัญชีเข้าระบบ เพื่อให้การบันทึกบัญชีเป็นไปอย่างถูกต้องและรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ สามารถ จัดทำงบการเงินได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น จำเป็นต้องอาศัยผังบัญชีและรหัสบัญชีในการบันทึกบัญชี ส่วนระบบ ทางเดินเอกสาร จะแสดงถึงทางเดินของเอกสาร แบบฟอร์มที่ใช้ในระบบบัญชี ตลอดจนลำดับขั้นตอนของการทำงานว่างานที่ทำเป็นอย่างไร ใครเป็นคนรับผิดชอบงานนั้น ทำที่ไหน และทำเมื่อไร

นอกจากนี้ส่วนประกอบอันสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานระบบบัญชีเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คือ ตัวบุคคล ซึ่งจะต้องมีความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นเพียงเครื่องทุ่นแรงในการบันทึกบัญชีให้ถูกต้องและรวดเร็ว ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย สามารถลดข้อผิดพลาดได้มากขึ้น

ส่วนประกอบของระบบบัญชี

แม้ว่าการดำเนินงานของกิจการจะมีหลายประเภทหลายรูปแบบก็ตาม ระบบบัญชีของกิจการ จะต้องประกอบด้วย

1. ระบบการปฏิบัติงานทางบัญชี เป็นการกำหนดเส้นทางเดินของระบบงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเก็บข้อมูลบัญชี เริ่มจากการจัดทำเอกสารเบื้องต้น เพื่อการเก็บและตรวจสอบข้อมูลเพื่อใช้บันทึกบัญชี นิยมแสดงเป็นแผนภูมิ (Flow Chart)
2. เอกสารสำหรับจัดบันทึกข้อมูล ใช้สำหรับจัดบันทึกข้อมูลเมื่อเริ่มเกิดเหตุการณ์ หรือรายการ ดำเนินงาน เพื่อถ่ายทอดไปไว้ในสมุดบัญชี และยังใช้เอกสารเป็นสื่อสำหรับถ่ายทอดข้อมูลระหว่าง หน่วยงานภายในกันเอง หรือระหว่างกิจการกับบุคคลภายนอก นอกจากเอกสารแล้วยังต้องมีสมุดบัญชีต่าง ๆ ตลอดจนรายงานทางการเงิน
3. ระบบการควบคุมภายใน ได้แก่ แผนการทำงานของกิจการ เพื่อดูแลป้องกันทรัพย์สินของกิจการให้ปลอดภัย อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ และเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลทางบัญชีเชื่อถือได้รวมทั้งส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
4. วิธีการปฏิบัติงาน ได้แก่ การวิเคราะห์รายการค้าตามผังบัญชี (Chart of Accounts) การบันทึกข้อมูลลงไว้ในเอกสารสมุดบัญชี การจัดทำรายงาน การบันทึกนี้อาจใช้การเขียน การพิมพ์หรือเทคนิคอื่นใดที่ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ได้ รวมทั้งการคำนวณ การจัดหมวดหมู่และการสรุปข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์
5. ผู้ปฏิบัติงานบัญชี เมื่อมีเอกสารสมุดบัญชีต่าง ๆ ตามรูปแบบที่กำหนดไว้แล้ว มีวิธีการบัญชีที่สามารถเก็บบันทึกข้อมูลที่ต้องการและนำมาเสนอ เมื่อใช้ได้แล้วจำเป็นจะต้องมีตัว

ผู้ปฏิบัติงานด้วยเพื่อให้ งานตามระบบบัญชีดำเนินไปได้ ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติงานนี้จะต้องมีความรู้ได้ศึกษาวิธีการบัญชีมาโดยเฉพาะ เนื่องจากการจัดบันทึกข้อมูลทางการบัญชีจะต้องเป็นไปตามหลักการบัญชีที่ยอมรับกันทั่วไปและการบัญชี ยังมีข้อสมมุติฐานต่าง ๆ อีกด้วย จึงต้องการผู้ปฏิบัติงานที่มีความเข้าใจอย่างดี

6. เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่เครื่องมือง่าย ๆ คือ ปากกา ดินสอ ไม้บรรทัด รวมไปถึงเครื่อง คำนวณ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องเขียนเชค กระทั่งปัจจุบันเครื่องคอมพิวเตอร์ก็ได้ถูก นำมาใช้ในการทำบัญชีด้วย

ลักษณะของข้อมูลทางบัญชี

การที่จะนำข้อมูลจากระบบบัญชีไปใช้ประโยชน์นั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบันทึกข้อมูลตามระบบบัญชีก่อนจึงสามารถใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สิ่งที่เราควรทำความเข้าใจมีดังนี้คือ

1. การบัญชีจะจัดบันทึกรายการดำเนินงานเฉพาะ เมื่อเป็นรายงานที่สามารถวัดค่าเป็นตัวเงินได้ เท่านั้น ถ้าต้องการทราบข้อมูลของกิจการจะไม่สามารถถือข้อมูลของทางการบัญชีเป็นข้อมูลของกิจการได้ ทั้งหมด รายการดำเนินงานใดที่วัดค่าเป็นตัวเงินไม่ได้ทางระบบบัญชีจะไม่บันทึกไว้ จำเป็นต้องให้ส่วนงาน อื่นเป็นผู้บันทึก ดังนั้นข้อมูลทางการบัญชีจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของข้อมูลการดำเนินงานทั้งหมดของ กิจการ

2. ระหว่างที่กิจการดำเนินงานไปเรื่อย ๆ ไม่มีกำหนดเสร็จสิ้น หากต้องการทราบผลการดำเนินงานในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ หรือต้องการทราบว่าฐานะของกิจการมีทรัพย์สินหนี้สินเท่าใด ณ เวลาใด เวลาหนึ่งก็จะทำได้ตามวิธีการบัญชี ระบบข้อมูลบัญชีได้แบ่งกำหนดเวลาปฏิบัติงานเป็นงวด ๆ เพื่อใช้ รวบรวมข้อมูลการดำเนินงาน และสรุปผลรายงานต่อผู้ต้องการใช้ของมูล ได้แก่เจ้าของ ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ หน่วยงานของรัฐบาล และฝ่ายบริหารของกิจการเอง ขณะที่กิจการยังมีขนาดเล็กอยู่ อาจจะมีผู้สนใจ ข้อมูลกิจการไม่มากนัก แม้เจ้าของเองเป็นผู้ดำเนินงานใกล้ชิด ทราบข้อมูลต่าง ๆ ดีอยู่แล้ว ก็ไม่ต้องการ ข้อมูลจากระบบบัญชีเท่าใด แต่เมื่อกิจการมีการเจริญเติบโตมากขึ้น ขยายการดำเนินงานกว้างขวางขึ้น ผู้บริหารไม่สามารถดูแลการดำเนินงานของกิจการได้ใกล้ชิดได้ทุกส่วนงาน จึงเริ่มให้ความสนใจในระบบ ข้อมูลการบัญชี เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน ตัดสินใจและควบคุม นอกจากเจ้าของกิจการที่สนใจข้อมูล ทางการบัญชีแล้ว ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ หรือผู้ใช้ข้อมูลอื่นก็เริ่มให้ความสนใจมากขึ้น จึงต้องการข้อมูลจาก ระบบบัญชีเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานและฐานะของกิจการ เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการตัดสินใจ

3. ระบบบัญชีสามารถนำไปใช้จัดบันทึกข้อมูลที่เป็นรายการทางการเงินไม่เฉพาะแต่กับกิจการที่ มุ่งหวังกำไรเท่านั้น แต่สามารถนำไปใช้จัดบันทึกข้อมูลของทุกกิจการแม้ว่าจะเป็นกิจการที่ตั้งขึ้นมาเพื่อสา ธารณกุศล ไม่ว่าจะป็นสมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานของรัฐบาลก็ได้

วิธีการบันทึกบัญชี

เมื่อการบัญชี การเก็บรวบรวม บันทึก จัดจำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับกิจการทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี ก็คือ การให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายกลุ่ม และผู้สนใจในกิจกรรมของกิจการ ดังนั้น การบันทึกบัญชีควรพิจารณาขั้นต้นดังนี้คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล อาจจะจำแนกได้เป็น 3 ชั้น คือ

ก. การเลือก (Identification) จะต้องจัดระบบบัญชีให้สามารถคัดเลือกเฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องจากเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีเป็นจำนวนมากมาย ซึ่งเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะป็นระบบบัญชีที่ดี เพียงใดก็ตาม ก็ไม่สามารถรวบรวม ข้อมูลทางการเงินไว้ได้ทั้งหมด

ข. การวัด (Measurement) เมื่อคัดเลือกเหตุการณ์ที่ต้องการได้แล้ว การบัญชีก็จะต้องเลือก วิธีการที่จะวัดค่าของเหตุการณ์นั้น การวัดค่าก็คือ การแสดงกิจกรรมทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน และการ กำหนดค่า โดยวิธีอื่น

ค. การบันทึก (Recording) การบันทึกจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะของรายการตามผังบัญชี กำหนดวิธีการ และระบบงานเพื่อให้ติดตามกิจกรรมนั้น ๆ ได้

2. งานการจัดจำแนกและทำสรุปข้อมูล จำแนกงานได้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ก. การจัดจำแนกประเภท (Classification) หมายถึง การจัดจำแนกข้อมูลทางการเงินที่รวบรวม และบันทึกนั้นให้อยู่ในโครงสร้างที่เป็นประโยชน์ และสมเหตุผล ตัวเลขดังกล่าวจะให้ความสำคัญ เพียง เล็กน้อยจนกว่าจะมีการนำตัวเลขทั้งหมดมาปะติดปะต่อให้สัมพันธ์กัน การจัดจำแนกโครงสร้างข้อมูล ได้แก่ การจัดจำแนกเป็นโครงสร้างของทรัพย์สินและสิทธิส่วนได้เสีย

ข. การสรุป (Summarization) เมื่อรวบรวมและจัดจำแนกข้อมูลทางการเงินครบตามงวดแล้ว ก็ จะนำมาทำการสรุปในงบการเงินและจัดทำรายงาน ซึ่งงานดังกล่าวนี้ จะเป็นสื่อกลางของการสื่อสาร ทางการบัญชี

ค. การตีความ (Interpretation) การอธิบายลำดับวิธีการของการบัญชี อันเกี่ยวกับ ความหมาย ประโยชน์และข้อจำกัดต่อผู้ใช้งบ ซึ่งรายงานดังกล่าวเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุด และเป็นงานลำดับสุดท้ายของ งานการสื่อสาร การให้ข้อมูลที่ให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่นำเสนอ ย่อมจะทำให้สามารถตีความและ แปรความหมายผลงานทางการบัญชีได้

โดยสรุป หน้าที่ของการบัญชีประกอบด้วย การเลือกรายการ การวัดค่า การบันทึก การจัดจำแนก การทำรายงานสรุป และการตีความ งานทางการบัญชีที่ให้ประโยชน์ ส่วนใหญ่จะเป็นงานทางด้าน การวิเคราะห์ การวางแผนและการแปลความข้อมูลทางการเงิน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

กระบวนการในการจัดทำบัญชี

ขั้นตอนการปฏิบัติงานบัญชีตามวงจรบัญชีมีดังนี้

1. การวิเคราะห์รายการค้า (Business Transaction Analysis)
2. การบันทึกรายการในสมุดบัญชีขั้นต้น (Book of Original Entry)
3. การผ่านรายการจากสมุดบัญชีขั้นต้น ไปยังสมุดบัญชีขั้นปลาย (Ledger)
4. การปรับปรุงรายการ (Adjusting Entry)
5. การจัดทำงบการเงิน (Preparing Financial Statement)
6. การปิดบัญชี (Closing Entry)

1. การวิเคราะห์รายการค้า (Business Transaction Analysis)

เป็นจุดเริ่มต้นของวงจรบัญชี ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกและเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากของวงจรบัญชี เพราะหากวิเคราะห์รายการค้า ผิดก็จะทำให้ขั้นตอนต่อ ๆ ไปผิดไปด้วย เช่น การบันทึกบัญชีในสมุดรายวัน การผ่านบัญชีไปสมุดบัญชีแยกประเภท ตลอดจนจนถึงการ จัดทำงบการเงินก็ผิดไปด้วย

1.1 วิเคราะห์รายการค้าที่เกิดขึ้นว่าทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของกิจการเปลี่ยนแปลงโดยการเพิ่มขึ้นหรือลดลง อย่างไรบ้าง

1.2 รายการค้าที่เกิดขึ้นเมื่อวิเคราะห์แล้ว การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของนั้นจะต้องทำให้สมการบัญชีเป็นจริงเสมอ กล่าวคือ เมื่อวิเคราะห์รายการค้าแล้ว สินทรัพย์ที่เปลี่ยนแปลง จะต้องเท่ากับ หนี้สินที่เปลี่ยนแปลงบวกด้วยส่วนของผู้เจ้าของที่เปลี่ยนแปลงเสมอ

หลักในการวิเคราะห์รายการค้า 5 ประการ คือ

1. สินทรัพย์เพิ่ม (+)	ส่วนของผู้เจ้าของเพิ่ม (+)
2. สินทรัพย์ลด (-)	ส่วนของผู้เจ้าของลด (-)
3. สินทรัพย์อย่างหนึ่งเพิ่ม (+)	สินทรัพย์อีกอย่างหนึ่งลด (-)
4. สินทรัพย์เพิ่ม (+)	หนี้สินเพิ่ม (+)
5. สินทรัพย์ลด (-)	หนี้สินลด (-)

2. การบันทึกรายการในสมุดบัญชีขั้นต้น (Book of Original Entry)

สมุดบันทึกขั้นต้นที่ใช้ในการบันทึกรายการดังที่เกิดขึ้นเรียงตามลำดับก่อน - หลัง ตามหลักการบัญชีคู่ เมื่อเราวิเคราะห์รายการค้าได้แล้วว่ารายการค้าที่เกิดขึ้นนั้นทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของเปลี่ยนแปลงอย่างไรแล้ว หลังจากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์รายการค้ามาบันทึกลงในสมุดบัญชีขั้นต้น (สมุดรายวัน)

สมุดรายวันขั้นต้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1 สมุดรายวันเฉพาะ (Special Journal) เป็นสมุดบันทึกรายการค้าชนิดเดียวกันที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน จำนวนมากไว้ในเล่มเดียวกัน เช่น รายการซื้อสินค้า หรือ ขายสินค้าซึ่งจะทำให้สะดวกและประหยัดเวลาในการผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท ประเภทของสมุดรายวันเฉพาะที่ธุรกิจนิยมจัดทำ ได้แก่

- สมุดรายวันซื้อ (Purchases Journal) ใช้บันทึกรายการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ
- สมุดรายวันขาย (Sales Journal) ใช้บันทึกการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ
- สมุดเงินสดรับ (Cash Receipts Journal) ใช้บันทึกการรับเงินสด และการนำเงินฝาก

ธนาคาร

- สมุดเงินสดจ่าย (Cash Disbursements Journal) ใช้บันทึกการจ่ายเงินสด และถอนเงินสดจากธนาคาร

2.2 สมุดรายวันทั่วไป (General Journal)

เป็นสมุดบันทึกการค้าที่ไม่สามารถบันทึกในสมุดรายวันเฉพาะเล่มใด ๆ ได้ รายการดังกล่าวได้แก่

- รายการเปิดบัญชีและรายการปิดบัญชี
- รายการปรับปรุงและรายการแก้ไขข้อบกพร่อง
- รายการโอนและรายการจัดสรรต่างๆ
- รายการค้าที่ไม่เกิดบ่อยรายการค้าที่บันทึกในสมุดรายวันทั่วไปจะต้องมีคำอธิบายรายการ

บัญชีเพื่อให้เกิดความชัดเจนด้วย

3. การผ่านรายการจากสมุดบัญชีขั้นต้น ไปยังสมุดบัญชีขั้นปลาย (Ledger)

เป็นการนำรายการค้าที่บันทึกไว้ในสมุดรายวันไปจำแนกแยกแยะบัญชีให้เป็นหมวดหมู่ในสมุดบัญชีแยกประเภทบัญชีต่าง ๆ เพื่อแยกรายการต่าง ๆ ที่จะนำไปจัดทำงบการเงิน ประกอบไปด้วย บัญชีประเภทสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ ค่าใช้จ่าย ลูกหนี้ เจ้าหนี้ บัญชีแยกประเภทจัดเป็นสมุดบัญชีขั้นปลาย ทำให้ได้ข้อมูลบัญชีไปจัดทำงบการเงิน

บัญชีแยกประเภทมีหลายรูปแบบ รูปแบบที่เป็นมาตรฐาน ได้แก่ บัญชีรูปตัวที (T-Account) ซึ่งแบ่งบัญชีออกเป็น 2 ด้านที่ตรงข้ามกัน คือด้านเดบิต และด้านเครดิต รูปแบบอื่น ได้แก่ บัญชีแยกประเภท 3 ช่อง มีช่องเดบิต ช่องเครดิต และช่องคงเหลือ

3.1 การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป อธิบายการผ่านรายการ (Posting) ไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป

ก. เขียนชื่อบัญชี และเลขที่บัญชี ตามที่กำหนดไว้ในผังบัญชีของกิจการ เช่น เงินสด เลขที่ 101 ลูกหนี้การค้า เลขที่ 102

ข. ผ่านช่อง วัน เดือน ปี ตามวันที่เกิดรายการในสมุดรายวันไปยังบัญชีแยกประเภทนั้น

ค. ผ่านจำนวนเงินของบัญชีที่เดบิต ไปยังด้านเดบิตของบัญชีแยกประเภทและผ่านจำนวนเงินของบัญชีที่เครดิต ไปยังด้านเครดิตของบัญชีแยกประเภท

4. จากข้อ 3 เขียน ชื่อ บัญชีตรงกันข้ามในช่องรายการ ถ้าบัญชีตรงข้ามมีหลายบัญชีให้อ้างทุกบัญชีหรืออ้าง “บัญชีต่าง ๆ (Sundry Entries) ด้วยยอดรวมของทุกบัญชีก็ได้

5. จากข้อ 3 อ้างอิง (Reference) การผ่านรายการระหว่างสมุดรายวันกับบัญชีแยกประเภท ดังนี้

- ช่องเลขที่บัญชีในสมุดรายวัน อ้างอิง เลขที่บัญชีของบัญชีแยกประเภทนั้น
- ช่องหน้าบัญชีบัญชีแยกประเภท อ้างอิงสมุดรายวันโดยใช้คำย่อว่า รว. ตามด้วยหน้าบัญชื่อนั้น ๆ เช่น รว. 1 หมายถึง ผ่านรายการมาจากสมุดรายวันหน้า 1

3.2 ผังบัญชี (Chart of Accounts) คือ ชื่อบัญชีและเลขที่บัญชีทั้งหมดของกิจการ ซึ่งถูกออกแบบไว้ในการวางระบบบัญชีของกิจการตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกิจการ ผังบัญชีจะแตกต่างกันไปตามประเภทของธุรกิจ เช่น กิจการบริการ กิจการซื้อขายสินค้า กิจการผลิตหรือตามลักษณะของธุรกิจ เช่น เจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริหารที่จะแสดงข้อมูลทางการบัญชีที่มีความละเอียดมากน้อยเพียงใดด้วย เช่น บัญชีค่าสาธารณูปโภค บางธุรกิจอาจแยกรายละเอียดเป็น บัญชีค่าน้ำ บัญชีค่าไฟฟ้า และบัญชีค่าโทรศัพท์ เป็นต้น ผังบัญชื่อนำมาใช้ในการบันทึกรายการค้า ทำให้เกิดความสะดวกในการบันทึกรายการและเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบอ้างอิง รายการ

การกำหนดเลขที่บัญชีโดยทั่วไปมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์ ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 1
- บัญชีแยกประเภทหนี้สิน ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 2
- บัญชีแยกประเภทส่วนของผู้ถือหุ้น ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 3
- บัญชีแยกประเภทรายได้ ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 4
- บัญชีแยกประเภทค่าใช้จ่าย ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 5

เลขที่บัญชีที่กำหนดขึ้นจะใช้เลขที่หลักก็ได้แต่อย่างน้อยควรเป็น 2 หลัก หลักแรกแสดงประเภทของบัญชีหลักต่อมาแสดงลำดับของบัญชีในบัญชีประเภทเดียวกัน การกำหนดเลขที่บัญชีไม่มีข้อกำหนดตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม และการกำหนดเลขที่บัญชื่อนั้นควรจะได้พิจารณาถึงบัญชีที่อาจจะเพิ่มขึ้นในภายหลังด้วยและสำรองเลขที่บัญชี่เหล่านั้นตามลำดับที่จะแสดงไว้ในงบการเงิน

4. การปรับปรุงรายการ (Adjusting Entry)

การปรับปรุงรายการ หมายถึง การแก้ไขรายการบัญชี ให้ถูกต้องตรงกันกับความเป็นจริงในงวดบัญชีที่ได้กระทำอยู่ การเพิ่มหรือการลดตัวเลขในบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องให้สมดุลกัน โดยกิจการจะต้องปรับปรุงรายการบางรายการเสียก่อนในวันสิ้นงวดบัญชี ในการปรับปรุงรายการบัญชีจะบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป แล้วผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป จึงทำให้ยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภททั่วไปทางบัญชีเปลี่ยนแปลงและมีผลทำให้งบกำไรขาดทุนและงบดุลของกิจการแสดงผลดำเนินงาน และฐานะการเงินของกิจการถูกต้องตรงกันกับความเป็นจริง การบันทึก

การปรับปรุงรายการ นับเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญของวงจรกิจการบัญชีเพื่อให้ได้งบการเงินที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป จึงต้องทำทุกครั้งก่อนการปิดบัญชี และออกงบการเงิน

รายการบัญชีที่ต้องปรับปรุง โดยทั่วไปสรุปได้ดังนี้

4.1 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในงวดบัญชีปัจจุบันแล้ว แต่กิจการยังไม่ได้จ่ายเงินจึงยังไม่ได้บันทึกบัญชี เช่น ค่าแรงงานค้างจ่าย เงินเดือนค้างจ่าย ดอกเบี้ยค้างจ่าย เป็นต้น กิจการจึงจำเป็นต้องปรับปรุงบัญชีโดยเพิ่มค่าใช้จ่ายของงวดบัญชีปัจจุบันแล้วตั้งเป็นหนี้สินไว้

4.2 ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่กิจการจ่ายเงินไปแล้ว แต่ ณ วันสิ้นงวดบัญชี กิจการยังไม่ได้รับบริการหรือรับบริการยังไม่ครบตามจำนวนเงินที่ได้จ่าย เช่น ค่าแรงงานจ่ายล่วงหน้า ค่าโฆษณาจ่ายล่วงหน้า บัญชีค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าถือว่าเป็น “สินทรัพย์หมุนเวียน”

4.3 รายได้ค้างรับ หมายถึง รายได้ของกิจการที่เกิดขึ้นในงวดบัญชีนี้แต่ยังไม่ได้รับเงินเมื่อวันสิ้นงวดและจะได้รับเงินงวดบัญชีหน้า เช่น ค่าเช่าค้างรับ เป็นต้น ซึ่งรายได้ค้างรับ ถือเป็น “สินทรัพย์หมุนเวียน”

4.4 รายได้รับล่วงหน้า หมายถึง รายได้ที่กิจการได้รับจากลูกค้าล่วงหน้า โดยที่ยังไม่ได้ส่งมอบสินค้าหรือให้บริการแก่ลูกค้า ซึ่งกิจการมีภาระต้องให้บริการในอนาคต ดังนั้นจำนวนเงินที่ได้รับจึงถือว่าเป็นรายได้ของกิจการแต่จะถือเป็นหนี้สินหมุนเวียน เมื่อกิจการได้ให้บริการเสร็จเรียบร้อยเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดแล้ว จึงจะเปลี่ยนจากหนี้สินเป็นรายได้ตามส่วนที่ให้บริการแก่ลูกค้าแล้ว บริการที่ได้ให้แก่ลูกค้าในงวดนั้นจะถือว่าเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นในงวดนั้น ส่วนจำนวนเงินที่กิจการได้รับไว้แต่ยังไม่ให้บริการในงวดนั้นจึงมีสภาพเป็นหนี้สินยกไปงวดหน้า เช่น ค่าเช่ารับล่วงหน้า เป็นต้น

4.5 ค่าเสื่อมราคา หมายถึง ส่วนหนึ่งของมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่กิจการตัดจำหน่ายเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวดบัญชีที่ได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ จากการที่กิจการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ถาวรหลายชนิดเพื่อใช้ในการดำเนินงาน เช่น ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เป็นต้น การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นการจ่ายค่าใช้จ่ายล่วงหนักระยะยาว เพราะสินทรัพย์ถาวรจะให้ประโยชน์แก่กิจการหลายงวดบัญชี การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ถาวรในแต่ละงวดบัญชีจึงควรปันส่วนต้นทุนของสินทรัพย์ที่ถูกใช้งานไปเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับงวดนั้น ทั้งนี้ยกเว้นที่ดิน เพราะที่ดินให้ประโยชน์แก่กิจการไม่มีที่สิ้นสุดและไม่อาจกำหนดอายุการใช้งานของที่ดินได้จึงไม่ต้องคิดค่าเสื่อมราคาและนำค่าเสื่อมราคานี้ไปเป็นค่าใช้จ่ายของกิจการ ราคาของสินทรัพย์เหล่านี้จะค่อย ๆ ลดลงไปเรื่อยจนเป็นศูนย์ แต่ในทางบัญชีให้คงไว้อย่างน้อย 1 บาท จนกว่าจะจำหน่ายเลิกใช้งานหรือจำหน่ายสินทรัพย์นั้นออกไป

4.6 วัสดุสิ้นเปลือง หมายถึง วัสดุหรือสิ่งของที่ใช้แล้วหมดไป เช่น กระดาษ ดินสอ ปากกา กาว กระดาษคาร์บอน ลวดเย็บกระดาษ เทป กาว ตะปู น้ำมันหล่อลื่น ฯลฯ อาจเรียกชื่อต่างกันไป เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุโรงงาน เมื่อถึงวันสิ้นงวดบัญชีให้ตรวจนับและตีราคา แล้วทำการปรับปรุง

รายการ โดยในระหว่างปีบัญชีโดยทั่วไปจะบันทึกวัสดุเหล่านี้เป็นสินทรัพย์ ณ วันสิ้นงวดบัญชีให้เป็นค่าใช้จ่าย

4.7 หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ ถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น แต่ไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายตามประมวลรัษฎากร

5. การจัดทำงบการเงิน (Preparing Financial Statement)

งบการเงินเป็นรายงานทางบัญชีที่แสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานของกิจการ การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและส่วนของผู้ถือหุ้น ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา เพื่อใช้ในการตัดสินใจด้านการเงิน โดยทั่วไปงบการเงินจะประกอบด้วย

5.1 งบแสดงฐานะทางการเงิน หมายถึง งบแสดงฐานะทางการเงินของธุรกิจ ณ วันใดวันหนึ่งตามหลักการบัญชีที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่ามีสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น จำนวนเท่าใด รายละเอียดการแสดงสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะทางการเงินจะเรียงตามสภาพคล่อง โดยเงินสดจะมีสภาพคล่องสูงที่สุดเพราะสามารถจ่ายชำระหนี้ได้เร็วกว่าสินทรัพย์อื่น

ประเภทของงบแสดงฐานะทางการเงิน งบแสดงฐานะทางการเงินแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

5.1.1 งบแสดงฐานะทางการเงินแบบบัญชี งบแสดงฐานะทางการเงินแบบบัญชีจะใช้ฟอร์มที่มีลักษณะคล้ายตัว T แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ทางด้านซ้ายมือจะแสดงรายการของสินทรัพย์ ส่วนด้านขวามือจะแสดงรายการของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น ขั้นตอนในการจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงินแบบบัญชี มีดังนี้

ขั้นที่ 1 เขียนหัวงบแสดงฐานะทางการเงิน 3 บรรทัด ประกอบด้วย

- บรรทัดที่ 1 เขียนชื่อกิจการ
- บรรทัดที่ 2 เขียนคำว่า “งบแสดงฐานะทางการเงิน”
- บรรทัดที่ 3 เขียนวัน เดือน ปี ที่จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน

ขั้นที่ 2 ทางด้านซ้ายมือให้เขียนรายละเอียดของสินทรัพย์แสดงรายการต่าง ๆ ของสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่

ขั้นที่ 3 ทางด้านขวามือให้เขียนรายละเอียดของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นที่กิจการมีอยู่

ขั้นที่ 4 รวมยอดทั้ง 2 ด้านให้เท่ากันและอยู่ในระดับเดียวกัน

5.1.2 งบแสดงฐานะทางการเงินแบบรายงาน ขั้นตอนในการจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงินแบบรายงาน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 เขียนหัวงบแสดงฐานะทางการเงิน 3 บรรทัด คือ บรรทัดที่ 1 เขียนชื่อกิจการ บรรทัดที่ 2 เขียนคำว่า “งบแสดงฐานะทางการเงิน” บรรทัดที่ 3 เขียนวัน เดือน ปี ที่จัดทำงบดุล

ขั้นที่ 2 คือตอนบน ให้เขียนคำว่า “สินทรัพย์” และเขียนรายละเอียดต่าง ๆ ของสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่แล้วรวมยอดทั้งหมดของสินทรัพย์

ขั้นที่ 3 เขียนคำว่า “หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น” ต่อจากสินทรัพย์ให้แสดงรายการที่เป็นหนี้สินก่อนและตามด้วยรายการที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น แล้วรวมยอดทั้งหมดของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นซึ่งจะมียอดเท่ากับสินทรัพย์

5.2 งบกำไรขาดทุน หมายถึง งบที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี เป็นต้น เพื่อวัดผลการดำเนินงานของธุรกิจว่ามีรายได้และค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลานั้นเท่าใด และเมื่อนำรายได้หักด้วยค่าใช้จ่ายแล้ว จะเป็นกำไรสุทธิ หรือขาดทุนสุทธิ งบกำไรขาดทุน มีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ แบบรายงาน และแบบบัญชี

5.2.1 งบกำไรขาดทุนแบบรายงาน

เขียนหัวของงบกำไรขาดทุน 3 บรรทัดให้อยู่กลางกระดาษ ซึ่งประกอบไปด้วย

- บรรทัดที่ 1 ชื่อกิจการ
- บรรทัดที่ 2 คำว่า “งบกำไรขาดทุน”
- บรรทัดที่ 3 รอบระยะเวลาในการทำงานงบกำไรขาดทุน และวันที่สิ้นสุด

เขียนคำว่า “รายได้” แล้วนำบัญชีหมวดรายได้มาใส่ในงบกำไรขาดทุน หากรายได้มีมากกว่า 1 รายการให้แสดงการรวมยอดรายได้ทั้งหมดด้วย เขียนคำว่า “ค่าใช้จ่าย” แล้วนำบัญชีหมวดค่าใช้จ่ายได้มาใส่ในงบกำไรขาดทุน หากค่าใช้จ่ายมีมากกว่า 1 รายการให้แสดงการรวมยอดค่าใช้จ่ายทั้งหมดด้วย หากผลต่างระหว่างยอดรวมของรายได้ กับยอดรวมของค่าใช้จ่าย หากรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย ผลต่างนี้เรียกว่า “กำไรสุทธิ” แต่หากรายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย ผลต่างนี้เรียกว่า “ขาดทุนสุทธิ”

5.2.2 งบกำไรขาดทุนแบบบัญชี

เขียนหัวของงบกำไรขาดทุน 3 บรรทัดให้อยู่กลางกระดาษ ซึ่งประกอบไปด้วย

- บรรทัดที่ 1 ชื่อกิจการ
- บรรทัดที่ 2 คำว่า “งบกำไรขาดทุน”
- บรรทัดที่ 3 รอบระยะเวลาในการทำงานงบกำไรขาดทุน และวันที่สิ้นสุด

แบ่งกระดาษออกเป็น 2 ด้าน

นำบัญชีหมวดค่าใช้จ่ายไว้ทางด้านซ้ายมือ และบัญชีหมวดรายได้ไว้ทางด้านขวามือ หากผลต่างของรายได้กับค่าใช้จ่าย และทำให้ยอดรวมของทั้ง 2 ด้านเท่ากัน

6. การปิดบัญชี (Closing Entries)

การปิดบัญชี (Closing Entries) หมายถึง การโอนบัญชีที่เกี่ยวข้องกับบัญชีทุน ซึ่งเป็นบัญชีชั่วคราว ได้แก่บัญชีถอนใช้ส่วนตัว บัญชีรายได้ และบัญชีค่าใช้จ่าย ไปยังบัญชีทุน เพื่อหยุดคงเหลือของบัญชีทุนที่ถูกต้อง ณ วันสิ้นงวดบัญชี รวมทั้งการหยุด คงเหลือ ของบัญชีสินทรัพย์ และหนี้สิน

ซึ่งหลังจากทำการปิดบัญชีแล้ว บัญชีที่เหลืออยู่ ได้แก่ บัญชีสินทรัพย์ บัญชีหนี้สิน และบัญชีทุน เพื่อยกไปยังงวดบัญชีถัดไป

ขั้นตอนในการปิดบัญชี

การปิดบัญชีจะบันทึกตามหลักการบัญชีปกติ คือ จะทำการบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปแล้ว ผ่านไปยังบัญชีแยกประเภทดังนี้

1. บันทึกรายการปิดบัญชีประเภทรายได้และประเภทค่าใช้จ่ายในสมุดรายวันทั่วไป
2. ผ่านรายการปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป ไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง การปิดบัญชีมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 บันทึกรายการปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

- บันทึกรายการปิดบัญชีในหมวดรายได้เข้าบัญชีกำไรขาดทุน
- บันทึกรายการปิดบัญชีในหมวดค่าใช้จ่ายเข้าบัญชีกำไรขาดทุน
- บันทึกรายการปิดบัญชีกำไรขาดทุนเข้าบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น (ทุน)
- บันทึกรายการปิดบัญชีถอนใช้ส่วนตัวหรือเงินถอนเข้าบัญชีทุน

ขั้นที่ 2 ผ่านรายการปิดบัญชี จากสมุดรายวันทั่วไปไปยังสมุดแยกประเภททั่วไป

ขั้นที่ 3 การปิดบัญชีทรัพย์สิน หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

ขั้นที่ 4 การจัดทำบทดลองหลังการปิดบัญชี

2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค

พัทธ์ธีรา สมทรง (2554) ให้ความหมายคำว่าปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ถือเป็นสิ่งที่ขัดขวาง มิให้มนุษย์ได้พบกับความต้องการของตนเอง หรือเรียกว่าสิ่งที่ เป็นอุปสรรค ข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เป็นเหตุให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ส่วนคำว่า อุปสรรค หมายถึง สิ่งหรือเหตุที่มาขัดขวางมิให้ประสบความสำเร็จ ในทุกองค์กรย่อมพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการบริหารจัดการ โดยปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะปัญหาด้านบุคลากร (บริษัท จีอบออนไลน์ จำกัด, 2554) มีดังนี้

1. ปัญหาด้านคุณภาพและศักยภาพของบุคลากร มักมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ แต่บางส่วนขาดความรับผิดชอบ ขาดความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ ค่านึงแต่สิทธิที่พึงมีพึงได้มากกว่าหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่พึงปฏิบัติบางส่วนขาดความเสียสละ ขาดการอุทิศร่างกาย แรงใจอย่างจริงจังเพื่อองค์กร และ ที่สำคัญ มาก ๆ ก็คือการขาดจิตวิญญาณของความเป็นเจ้าของ องค์กร และความจงรักภักดีต่อองค์กรบางส่วนขาดความเสียสละ ขาดการอุทิศร่างกาย แรงใจอย่างจริงจังเพื่อองค์กร และที่สำคัญมากคือ การขาดจิตวิญญาณของความเป็นเจ้าของ องค์กรและความจงรักภักดีต่อองค์กร

2. ปัญหาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลในภาพรวม ผู้บริหารหน่วยงานทุกระดับไม่สามารถบริหารจัดการบุคลากรที่มีอยู่ให้ทำงานได้เต็มความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพใช้ทรัพยากรบุคคลมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ผู้บริหารหน่วยงานมิได้ตระหนักและยอมรับในบทบาทของความเป็นผู้บริหารทรัพยากรบุคคล ควบคู่ไปกับการเป็นผู้บริหารงานในหน้าที่

3. ปัญหาด้านค่าจ้างค่าตอบแทน ค่าจ้างค่าตอบแทนไม่สะท้อนถึงค่าของงานอย่างแท้จริง ไม่สามารถจูงใจและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีผลการดำเนินงานที่ดีให้เข้ามาทำงานหรืออยู่ทำงานองค์การเกษตรกรรมได้โดยเฉพาะบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเฉพาะด้าน แต่ขณะเดียวกัน บุคลากรในระดับปฏิบัติการทั่วไป บางส่วนเป็นแรงงานไร้ฝีมือแต่มีระยะเวลาการทำงานมานาน มีอัตราค่าจ้างค่าตอบแทนสูงมาก (ซึ่งเป็นไปตามระยะเวลาการทำงาน) แต่ค่าของงานและผลงานไม่คุ้มค่าจ้างค่าตอบแทน

4. ปัญหาด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ไม่เอื้ออำนวยให้บุคลากรขององค์กรได้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานในหน้าที่ควบคู่กันไป เนื่องจากกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มักกำหนดถึงสิทธิต่าง ๆ เป็นหลักในทางนิติศาสตร์ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งต้องปฏิบัติตามละเอียดได้แต่หน้าที่ความรับผิดชอบและการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นหลักการบริหารหรือการจัดการในเชิงรัฐศาสตร์ของหัวหน้าหน่วยงานซึ่งเป็นเชิงนามธรรม แม้จะมีการละเอียดอ่อนก็ได้มีบทลงโทษเหมือนอย่างกฎระเบียบข้อบังคับ เช่น มักอ้างเรื่องของ สภาพการจ้างในหลายประเด็น ทำให้การจะพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านบุคลากรมีปัญหามากมาย

กระบวนการแก้ปัญหาและพิชิตอุปสรรค (จิตรลดา วัฒนาพรณภิตติ, 2554) มีดังนี้

1. กลวิธานปกป้องตนเอง แก้ปัญหาด้วยวิธีหาเหตุอ้างให้กับข้อบกพร่องของตน
2. ใช้วิธีวิทยาศาสตร์ แก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อเท็จจริงจากการตั้งสมมติฐานเพื่อแก้ปัญหาโดยการทดสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจต่อไป
3. การแก้ปัญหาเชิงประสานสัมพันธ์ที่ดำเนินการโดยหลายฝ่ายเพื่อกำหนดปัญหาพัฒนาแผนปฏิบัติการลงมือทำและติดตามผลงาน
4. การใช้วิธีการเชิงระบบ โดยการศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุหลังจากนั้น ก็จะกำหนดวัตถุประสงค์และแสวงหาแนวทางเลือกเพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์จากการประเมินทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา

ปัญหาส่วนหนึ่งที่เกิดกับการจัดทำบัญชี คือ วิชาทฤษฎีชุมชนไม่มีระบบการจัดทำบัญชีโดยใช้คอมพิวเตอร์ ส่วนใหญ่ยังจัดการบัญชีด้วยมือ ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาญชัย มะโนธรรม (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์” การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้จัดทำบัญชี จำนวน 19 ราย ของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมตามแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนดำเนินธุรกิจซื้อขายไป (พาณิชย์กรรม) ร้อยละ 78.95 วิสาหกิจชุมชนทั้งหมดมีการบันทึกบัญชี มีการจัดทำเอกสารประกอบการรับ/จ่ายเงิน มีการบันทึกรายการในสมุดบัญชีเงินสดได้ถูกต้อง มีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้จัดทำบัญชีแยกจากผู้รับผิดชอบด้านการเงิน แต่ไม่มีการจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย/ต้นทุนการผลิต สมุดรายวันทั่วไป ทะเบียนสมาชิกและหุ้น ทะเบียนคุมสินค้า/ทะเบียนคุมวัตถุดิบ ทะเบียนสินทรัพย์ บัญชีย่อยลูกหนี้ ขายสินค้าเงินเชื่อและสมุดต้นทุนกำไร ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีปัญหาขาดผู้จัดทำบัญชีที่มีคุณวุฒิด้านบัญชีมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาขาดงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากรในการจัดทำบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาขาดความเข้าใจในระบบบัญชีอยู่ในระดับมาก ปัญหาไม่มีเวลาในการจัดทำบัญชีอยู่ในระดับมากและปัญหาเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี สมุดบัญชีและทะเบียนย่อยต่าง ๆ มีความซับซ้อนและยุ่งยากในการจัดทำอยู่ในระดับมาก

สรวิชัย บุญวุฒิ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาและรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของระบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน: กลุ่มผู้ผลิตข้าวแต๋น บ้านหนองกล้วย อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง” ศึกษาปัญหาและรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของระบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย สภาพปัญหาของวิสาหกิจชุมชน รูปแบบ ของระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และ แนวทางในการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างคือวิสาหกิจชุมชน จิรวัดน์ ข้าวแต๋น บ้านหนองกล้วย อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง จำนวนสมาชิก 25 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามก่อนหลัง และจัดประชุมกลุ่มย่อยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป โดยมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จดทะเบียนในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนมีขนาดเล็ก และมีทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 100,000 บาท พบว่าปัญหาของวิสาหกิจชุมชนมี 2 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดทำบัญชี รูปแบบบัญชีที่กำหนดจากหน่วยงานภาครัฐที่แตกต่างกัน วิธีการเก็บเอกสาร ใช้เอกสารหลายเล่ม และไม่มีเล่มที่ เลขที่กำกับ ทำให้ไม่มีระบบการควบคุมภายในที่ดี 2. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจ กฎหมายข้อบังคับทางด้านบัญชี และภาษีที่ต้องปฏิบัติและจัดทำตลอดถึงเทคโนโลยีที่จะช่วยนำมลดกระบวนการปฏิบัติทางด้านการทำบัญชีด้วยมือ ทางด้านรูปแบบ

ระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ก่อนการดำเนินการอยู่ในระดับ คุณภาพควรปรับปรุง คือมีค่าเฉลี่ยในระดับ 1.12 ภายหลังได้เข้าดำเนินการเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับ คุณภาพดีมาก คือ มีค่าเฉลี่ย 4.92 แนวทางในการพัฒนา ทางกลุ่มควรพัฒนาทางด้านการควบคุมภายใน ด้านการรับเงิน ด้านการ จ่ายเงิน ตลอดจนด้านการจัดเก็บเอกสารหลักฐานทางการบัญชีให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและส่งผลถึงประสิทธิผลเมื่อมีการตรวจสอบ นอกจากนี้ยังสามารถนำแนวทางการจัดทำข้อมูลทางการเงินตรงตามข้อกำหนดของกฎหมายบัญชีและนำเสนอภาษีให้กับหน่วยงานภาครัฐได้ในอนาคต

ขวัญชนก หาญมินิตรกุลชัย (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวปฏิบัติและปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสกลนคร” ศึกษาแนวปฏิบัติและปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสกลนครที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่อง และนำไปสู่การพัฒนาต้นแบบระบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ 99 กลุ่มตัวอย่าง ภาพรวมจากการสำรวจพบว่า ผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนมากมีแหล่งความรู้ในการจัดทำบัญชีจากการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ยังเลือกวิธีการจดบันทึกบัญชีด้วยมือตามความเข้าใจส่วนตัวมากกว่าการนำระบบคอมพิวเตอร์มาทำฐานข้อมูลการบัญชี งานบัญชีที่ได้จึงไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทางธุรกิจได้ ปัญหาหลักในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มสำรวจคือ การขาดทักษะความรู้พื้นฐานด้านการบัญชี และความไม่เป็นเอกภาพของหน่วยงานทั้งหลายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือมีการให้ความรู้และเผยแพร่รูปแบบการทำบัญชีที่หลากหลายตามความถนัดของหน่วยงาน โดยมักไม่สอดคล้องกับพื้นฐานและความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้ยังขาดกฎและข้อบังคับและผู้รับผิดชอบติดตามการรายงานทางการเงินของโครงการเป็นเหตุให้เกิดความสับสนจนเกิดข้อผิดพลาดและไม่ให้ความสำคัญต่องานบัญชีในที่สุด ในขณะที่ปัจจัยส่งเสริมที่จำเป็นคือการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาทางการบัญชีเพื่อทำหน้าที่ให้การอบรมเผยแพร่ความรู้ที่เหมาะสมต่อแต่ละชุมชน

วัชรวิทย์ ยันวิวัฒน์ (2554) ทำการวิจัย เรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 305 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจชุมชนที่ผลของข้าวสวย ของที่ระลึกมีแหล่งวัตถุดิบในการผลิตภายในจังหวัด ผู้จัดทำบัญชีเป็นกรรมการของกลุ่มซึ่งมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ ไม่ใช่สาขาบัญชีบริหารและ

เศรษฐศาสตร์ มีการจัดทำบัญชี โดมมีการบันทึกบัญชีด้วยมือ มีสมุดบัญชี และเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ได้แก่ สดเงินสด สมุดบันทึกรายการทั่วไป ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนสมาชิกหุ้นและใบเสร็จรับเงิน ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนปฏิบัติงานในตำแหน่ง 4-5 ปี ผ่านการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนไม่เกิน 1 ครั้งปี พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าปัญหาค้นเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นปัญหาในระดับมากที่สุดมีเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และปัญหาในระดับรองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านความร่วมมือและประสานงาน

ปีนฤดี หนูบุตร (2558) ทำการวิจัย เรื่อง “การทำบัญชีและใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการจัดการองค์การสำหรับวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน (2) การใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีและความสัมพันธ์ของการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกับการจัดการองค์การ และ (3) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ ใช้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ใช้สถิติเชิงพรรณนาความถี่ ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า (1) วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ดำเนินกิจการเป็นประเภทผลิตเพื่อจำหน่าย การจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 50 ไม่ทำบัญชีและวิสาหกิจชุมชนที่ทำบัญชีร้อยละ 10 ปีนฤดี หนูบุตร (2558) ได้กล่าวถึงทำการบันทึกบัญชีด้วยมือ โดยใช้ใบเสร็จรับเงิน และการบันทึกช่วยจำเป็นเอกสารสำคัญในการจดบันทึกทางการบัญชี วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ที่ทำบัญชีทำการจดบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด (รับ-จ่าย) มีเพียงวิสาหกิจชุมชนส่วนน้อยที่จัดทำบัญชีทั้งระบบ คือ สมุดเงินสด (รับ-จ่าย) สมุดรายวันทั่วไป บัญชีแยกประเภท และทำรายงานผลสรุปวิสาหกิจชุมชนที่ทำบัญชีให้ความสำคัญกับการจัดทำทะเบียนสมาชิกและหุ้น การจัดทำรายงานทางการเงินประกอบด้วยการจัดทำงบกำไรขาดทุนและงบกระแสเงินสด เพื่อประโยชน์ในการควบคุม และการตัดสินใจในการดำเนินการ ระบบสารสนเทศทางบัญชีที่ถูกต้องเชื่อถือได้ ความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกกับกำไร ด้านการเงิน การดำเนินงาน รายงานทางการเงินที่ถูกต้องสมบูรณ์เชื่อถือได้ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการทำให้ตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจในด้านต่าง ๆ ได้ดีขึ้น อีกทั้งข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีสามารถช่วยเป็นศูนย์กลางในการบริการข้อมูลต่าง ๆ ภายในองค์กรเป็นประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์และนโยบาย เพื่อการสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน และทำให้องค์กรดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง นอกจากนี้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี เมื่อผ่านรายการจากการจดบันทึกมาทำการคำนวณ แยกหมวดหมู่ สรุปผลการดำเนินงานใน รูปแบบของงบการเงินระบบเหล่านี้ จะถูกบันทึกรวบรวม และประมวลผลข้อมูลด้านบัญชีการเงินอย่างเป็นระบบ และนำเสนอข้อมูลทางบัญชีที่ได้นี้ให้แก่ผู้บริหารใช้ประโยชน์ในการ

จัดการในองค์กรต่อไป และ (3) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการทำบัญชีในกลุ่มวิสาหกิจที่ทำบัญชีสม่ำเสมอ แต่ก็จัดทำบัญชีไปตามความเข้าใจตนเอง ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ด้านการทำบัญชีในการจัดทำบัญชีขาดที่ปรึกษาให้คำปรึกษาการทำบัญชีและกำกับดูแลการทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง และในส่วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ไม่ได้จัดทำบัญชีด้วยสาเหตุที่คิดว่าไม่มีความจำเป็นและเป็นเรื่องยุ่งยากเสียเวลา ไม่มีคนทำบัญชีแต่จะมีการจดจ่ารายละเอียดต่าง ๆ จากใบเสร็จ ใบส่งของ และใบสำคัญต่าง ๆ

ชลกนก โฆษิตถนิน ชนิตาภา ดิสฺซอชนันต์ และ วรเทพ ตรีวิจิตร (2560) ทำวิจัย เรื่อง “ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจ ชุมชน จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจ ชุมชนใน แต่ละวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดนครปฐม จำนวน 161 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 ผลการวิจัยพบว่าระดับปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการศึกษาต่างกันให้ ความสำคัญกับประเด็นปัญหาทุกด้าน แตกต่างกัน ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่จบสาขาวิชาการบริหารมีปัญหา อุปสรรคในการจัดทำบัญชีด้าน ความรู้ความสามารถ ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชีและด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มากกว่าผู้จัดทำบัญชีที่จบสาขาวิชาบัญชี ส่วนประเด็นปัญหาด้านความร่วมมือและประสานงาน ผู้จัดทำบัญชีที่มีสาขาวิชาต่างกันมีประเด็นปัญหาที่ไม่แตกต่างกัน และผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่มี ประสบการณ์ทำงานต่างกันให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น 1. ภาครัฐควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้ามาอธิบายให้วิสาหกิจชุมชนเห็น ความสำคัญของการจัดทำบัญชี และเกิดความรู้สึกรู้สึกต้องการจะทำบัญชี โดยกลุ่มนั้นจะต้องจัดหา ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถด้านบัญชี เพื่อจัดทำบัญชีและออกรายงาน ทางการเงินที่ถูกต้องเพื่อเสนอให้ภาครัฐทราบเพื่อขอ อนุมัติงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปที่ทันสมัยในการจัดทำบัญชี 2. ภาครัฐและวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ ที่มีความชำนาญด้านการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการ เสนอแนะแนวทางการ บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อาทิ การติดต่อประสานงาน การจัดส่งเอกสารที่ต้องใช้บันทึกบัญชีเพื่อ ป้องกันการบันทึกบัญชีผิดพลาดและเกิดความล่าช้า 3. ภาครัฐควรเข้ามาอบรมและพัฒนาความรู้ ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยมีรูปแบบและคู่มือการจัดทำบัญชีที่เป็นไปในทิศทาง เดียวกันเพื่อมิให้ผู้จัดทำบัญชีเกิดความสับสนได้

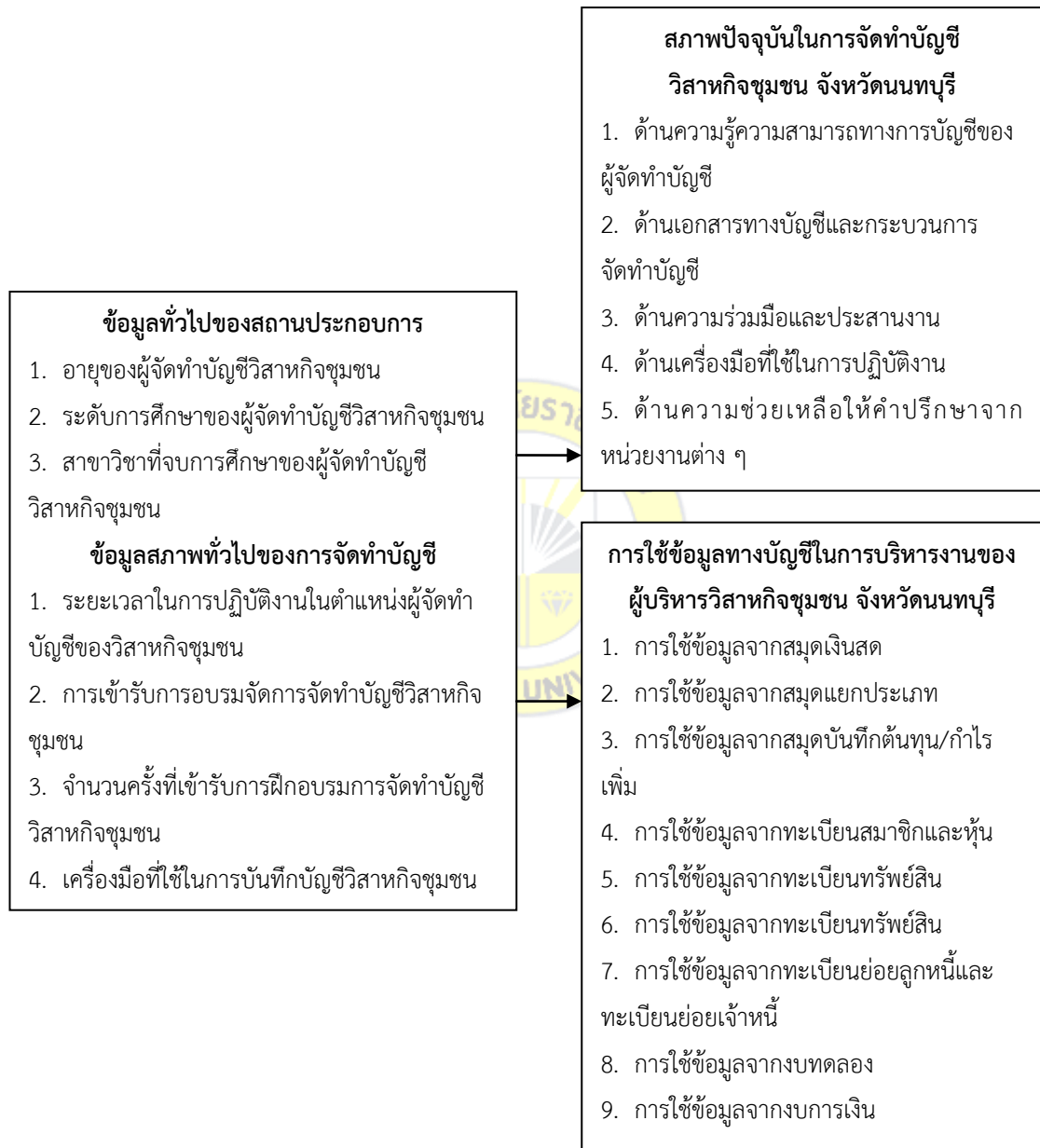
ชลลดา เหมะรุสสิน นฤมล ชินวงศ์ ยุทธนา จันทร์ปิตุ (2561) ทำการวิจัยเรื่อง “ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสานในจังหวัดอุดรธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสานในจังหวัดอุดรธานี 2) ศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสานในจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างคือ ประธานกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสานในจังหวัดอุดรธานี ทั้งสิ้น 13 กลุ่ม รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) และ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Least significant difference) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงานส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสาน ในจังหวัดอุดรธานี พบว่ามีปัญหาด้าน เครื่องมือในการปฏิบัติงานมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.03) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีปัญหาในการเปรียบเทียบ ข้อมูลย้อนหลังมากที่สุด รองลงมา คือ การบันทึกรายการ รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และแม่นยำ และน้อยที่สุด คือ ความปลอดภัยในการเข้าใช้งานการจัดทำบัญชี

ณัฐวาระวี พงศ์กระพันธ์ (2552) ทำวิจัยเรื่องระบบบัญชีเพื่อพัฒนาเป็นตัวแบบสำหรับอุตสาหกรรมใน ท้องถิ่นตามนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา: การผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าพบว่าอุตสาหกรรมในท้องถิ่นตามนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ทำงานไม่เป็นระบบ ตรวจสอบงานได้ยาก เนื่องจากไม่มีระบบบัญชีที่เหมาะสมและชุมชนขาดความรู้ด้านการบันทึกบัญชี เมื่อพัฒนาระบบบัญชีขึ้นมาโดยเฉพาะทำให้ชุมชนได้เล็งเห็นความสำคัญต่อระบบบัญชีมากขึ้น และสามารถจัดทำบัญชีได้เองต่อไป จะได้เห็นว่าเป็นสิ่งที่สอดคล้องกันและเป็น ประเด็นสำคัญต่อการจัดทำบัญชีคือ ความรู้ด้านการบัญชีของบุคลากร และการให้ความสำคัญของข้อมูลทางบัญชีจากผู้นำกลุ่มและสมาชิกของกลุ่ม

นุรีดา มะดีเยาะและคณะ (2558) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเสื้อผ้าสตรีมุสลิม ตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเหล่านี้มีการจัดการด้านต่างๆ ได้แก่ การจัดการด้านการบริหารกลุ่ม การจัดการด้าน การวางแผนการผลิต การจัดการด้านการผลิต การจัดการ การจัดการด้านการตลาด การจัดการด้าน การเงิน และการจัดการด้านการจัดทำบัญชี สภาพปัญหาที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทเสื้อผ้าในตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา ประสบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือปัญหาด้านการไม่มีตลาดในการรองรับสินค้า ปัญหาด้านคุณภาพของสินค้าที่ผลิตยังไม่ ได้มาตรฐาน และปัญหาด้านการขาดเงินทุนหมุนเวียน ในส่วนของ

ความต้องการที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทเสื้อผ้าในตำบลท่าเสาป จังหวัดยะลา มีความต้องการมากที่สุด 3 อันดับแรก คือความต้องการด้านการสนับสนุนงบประมาณความต้องการด้านสถานที่ในการจำหน่าย และความต้องการด้านเครื่องมือ/เครื่องจักรที่ทันสมัย

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับปานกลาง จำนวน 140 ชุมชน และระดับดี จำนวน 92 ชุมชน รวม 232 ชุมชน โดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan โดยมีระดับความคลาดเคลื่อนนัยสำคัญ .05 (สิทธิ์ ชีรสรณ์, 2552: 116) จากตารางดังกล่าวสามารถกำหนดกลุ่มที่ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้จำนวน 148 คน ซึ่งผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ 20% คิดเป็น 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 178 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามได้คืนจำนวน 178 ชุด คิดเป็น 100% เนื่องจากมีผู้ช่วยวิจัยช่วยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและลงพื้นที่หลายครั้ง กลุ่มที่ 2 คือ ประธานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับดี จำนวน 9 ชุมชน (2560: ออนไลน์)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 แบบสอบถาม โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ผู้ตอบสามารถเลือกคำตอบที่ตรงกับลักษณะที่ตรงกับตัวเอง ได้แก่ อายุของผู้จัดทำบัญชี ระดับการศึกษาของผู้จัดทำบัญชี และสาขาวิชาที่จบการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชี จำนวน 4 ข้อ ผู้ตอบสามารถเลือกคำตอบที่ตรงกับลักษณะที่ตรงกับตัวเอง ได้แก่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้จัดทำบัญชี ของวิสาหกิจชุมชน การเข้ารับการอบรมการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน และเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกบัญชี

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชี ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี ด้านความร่วมมือและประสานงาน ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านความช่วยเหลือให้คำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2548) เกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ ซึ่งจัดระดับของคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดเกี่ยวกับแบบสอบถามจำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด การใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท การใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม การใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น การใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน การใช้ข้อมูลจากทะเบียนคุมสินค้าและคุมวัตถุดิบ การใช้ข้อมูลจากทะเบียนย่อย ลูกหนี้และทะเบียนย่อยเจ้าหนี้ การใช้ข้อมูลจากงบทดลอง และการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน โดยใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2548) เกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ ซึ่งจัดระดับของคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดเกี่ยวกับแบบสอบถามจำนวน 42 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้วัดระดับของปัญหาแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับปัญหา	คะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

การแปลความหมาย

การแปลความหมายหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตโดยใช้หลักช่วงคะแนนแต่ละช่วงเท่า ๆ กัน (Class Interval)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนอันตรภาคชั้น}} \\ \text{จำนวนอันตรภาคชั้น} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

โดยการแปลผลข้อมูล จะแบ่งระดับของปัญหาออกเป็น 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	ระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	ระดับมาก
2.61 - 3.40	ระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	ระดับน้อย
1.00 - 1.80	ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นคำถามปลายเปิด

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำรา ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสาร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างประเด็นและตัวแปรในแบบสอบถาม
3. วิเคราะห์ตัวแปรย่อยของตัวแปรแต่ละกลุ่มออกเป็นตัวแปรชี้วัด (Indicators) ต่าง ๆ และนำตัวแปรชี้วัดไปสร้างเป็นแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิโดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบัญชี 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัย 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย 1 ท่าน รวมทั้งสิ้น 3 ท่าน ตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนเนื้อหา

และวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อพิจารณา ความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ขึ้นและเที่ยงตรงมากขึ้น จากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาดูตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content validity) รวมถึงภาษาและสำนวนที่ใช้ ในแบบสอบถามจากนั้นนำผลของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งคำนวณจากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป (สุวิมล ติรกานันท์, 2546: 144) ส่วนข้อที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.6 นำมาปรับปรุงให้เหมาะสม โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมีค่า IOC รายข้อระหว่าง 0.67 – 0.100 มีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

6. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับสมาชิกวิชาชีพชุมชน จำนวน 30 คน ในเขตพื้นที่อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) โดยใช้สูตรของ Cronbach (Cronbach's coefficient alpha) (สุวิมล ติรกานันท์, 2546: 153) กำหนดความเชื่อมั่นมากกว่า 0.6 จึงจะถือว่าแบบสอบถามเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงได้ โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

3.3.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างและพัฒนาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบปัญหาการจัดทำบัญชี ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชี รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำรา ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสาร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในคำถามแบบสัมภาษณ์

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้แบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ขึ้นตามข้อเสนอแนะ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือไปยังกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดนนทบุรี ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแล้ว ทำการตรวจสอบและแยกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อดำเนินการจัดทำรหัสในแบบสอบถามตามที่กำหนดในตารางแจกแจงความถี่ ทำการกรอกข้อมูลตามรหัส (Coding form) ลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำเสนอค่าสถิติต่าง ๆ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ช่วยนักวิจัย เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ทิ้ง และทำความสะอาดข้อมูล (Clean data)
2. บันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาความถูกต้องเบื้องต้นของข้อมูล
4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัส บันทึกข้อมูล ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) กับข้อมูลในแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนและข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และร้อยละ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนและข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และร้อยละ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนและข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชี

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน		
16 – 25 ปี	-	-
26 – 35 ปี	11	6.20
36 – 45 ปี	26	14.60
55 ปี ขึ้นไป	141	79.20
รวม	178	100.00
2. ระดับการศึกษาของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน		
ประถมศึกษา	45	25.30
มัธยมศึกษา	27	15.20
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	9	5.10
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	44	24.70
ปริญญาตรี	44	24.70
สูงกว่าปริญญาตรี	9	5.10
รวม	178	100.00
3. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน		
บัญชี	21	11.80
บริหาร	148	83.10
เศรษฐศาสตร์	9	5.10
อื่น ๆ	-	-
รวม	178	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีอายุ 55 ปี ขึ้นไป จำนวน 141 คน (คิดเป็นร้อยละ 79.20) รองลงมาอายุระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 26 คน (คิดเป็นร้อยละ 14.60) และอายุ 26 – 35 ปี จำนวน 11 แห่ง (คิดเป็นร้อยละ 6.20)

ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 45 คน (คิดเป็นร้อยละ 25.30) รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และสำเร็จ

การศึกษาระดับปริญญาตรีเท่ากัน จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละ 24.70) และสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และสูงกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุด จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.10)

ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาบริหารมากที่สุด จำนวน 148 คน (คิดเป็นร้อยละ 83.10) รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาบัญชี จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.80) และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.10)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน		
น้อยกว่า 1 ปี	-	-
1 - 3 ปี	11	6.20
3 - 5 ปี	26	14.60
มากกว่า 5 ปี	141	79.20
รวม	178	100.00
2. การเข้ารับการอบรมจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน		
เคย	87	48.90
ไม่เคย	91	51.10
รวม	178	100.00
3. จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน		
1 ครั้ง/ปี	51	28.70
2 -3 ครั้ง/ปี	79	44.40
4 -5 ครั้ง/ปี	15	8.40
มากกว่า 5 ครั้ง/ปี	10	5.60
รวม	178	100.00
4. เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกบัญชีวิสาหกิจชุมชน		
บันทึกด้วยมือ	178	100.00
บันทึกด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	-	-
บันทึกด้วยมือและลงเครื่องคอมพิวเตอร์	-	-
รวม	178	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 5 ปีมากที่สุด จำนวน 141 คน (คิดเป็นร้อยละ 79.20) รองลงมามีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3 - 5 ปี จำนวน 26 คน (คิดเป็นร้อยละ 14.60) และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 - 3 ปี จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละ 6.20)

ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนไม่เคยเข้ารับการอบรมจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จำนวน 91 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.10) เคยเข้ารับการอบรมจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จำนวน 87 คน (คิดเป็นร้อยละ 48.90)

จำนวนครั้งที่ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน 2 - 3 ครั้ง/ปี จำนวน 79 คน (คิดเป็นร้อยละ 44.40) รองลงมาเข้ารับการฝึกอบรมการจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน 1 ครั้ง/ปี จำนวน 51 คน (คิดเป็นร้อยละ 28.70) และเข้ารับการฝึกอบรมการจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 5 ครั้ง/ปี น้อยที่สุด จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.60)

ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนทั้ง 178 คน บันทึกบัญชีวิสาหกิจชุมชนด้วยมือ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม

สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชี	2.86	0.69	ปานกลาง
2. ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี	2.93	0.75	ปานกลาง
3. ด้านความร่วมมือและประสานงาน	2.90	0.81	ปานกลาง
4. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี	3.18	0.74	ปานกลาง
5. ด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ	2.79	0.97	ปานกลาง
รวม	2.93	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.93$, $SD = 0.66$) โดยด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.18$, $SD = 0.74$) รองลงมาเป็นด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี ($\bar{x} = 2.93$, $SD = 0.75$) และด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.79$, $SD = 0.97$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชี

ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชี	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนได้อย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้	2.85	0.82	ปานกลาง
2. เข้าใจถึงวัตถุประสงค์การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี	3.04	0.57	ปานกลาง
3. รู้ถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นข้อบังคับในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน	2.89	0.98	ปานกลาง
4. สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดทำบัญชีได้	2.96	0.61	ปานกลาง
5. ได้รับการอบรมความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีจากวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน	2.58	1.21	ปานกลาง
รวม	2.86	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.86$, $SD = 0.69$) โดยการเข้าใจถึงวัตถุประสงค์การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.04$, $SD = 0.57$) รองลงมาเป็นสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดทำบัญชีได้ ($\bar{x} = 2.96$, $SD = 0.61$) และได้รับการอบรมความรู้ใหม่ ๆ

เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีจากวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.58$, $SD = 1.21$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี

ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. เอกสารที่ใช้ในการประกอบการบันทึกบัญชีมีปริมาณมาก	2.87	0.99	ปานกลาง
2. มีการบันทึกรายการบัญชีลงในสมุดรายวันซื้อ รายวันจ่าย รายวันรับ และรายวันทั่วไป	2.85	0.87	ปานกลาง
3. ดำเนินการผ่านรายการจากสมุดรายวันขั้นต้นไปสมุดบัญชีแยกประเภท	2.30	1.06	น้อย
4. มีการจำแนกรายการว่าเป็นสินทรัพย์ส่วนตัวออกจากทรัพย์ของกิจการ	3.22	1.35	ปานกลาง
5. มีการจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิต (ต้นทุนการผลิต) ออกจากค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	3.53	0.99	มาก
6. ความถูกต้องและขั้นตอนการอนุมัติการเบิกจ่ายวัตถุดิบ สินค้าคงเหลือและวัสดุสำนักงาน	3.06	1.02	ปานกลาง
7. การตรวจสอบยอดคงเหลือของวัตถุดิบ สินค้าคงเหลือ วัสดุสำนักงาน	2.92	1.20	ปานกลาง
8. ประเภทของวัตถุดิบ สินค้าคงเหลือ วัสดุสำนักงานมีจำนวนมาก	2.65	0.87	ปานกลาง
9. ชื่อบัญชีมีจำนวนมาก	2.71	1.18	ปานกลาง
รวม	2.90	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.90$, $SD = 0.81$) โดยมีการจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิต (ต้นทุนการ

ผลิต) ออกจากค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.53$, $SD = 0.99$) รองลงมา เป็นมีการจำแนกรายการว่าเป็นสินทรัพย์ส่วนตัวออกจากทรัพย์สินของกิจการ ($\bar{x} = 3.22$, $SD = 1.35$) และดำเนินการผ่านรายการจากสมุดรายวันขั้นต้นไปสมุดบัญชีแยกประเภท มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.30$, $SD = 1.06$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านความร่วมมือและประสานงาน

ด้านความร่วมมือและประสานงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ความร่วมมือของวิสาหกิจชุมชนในการส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชี	2.85	0.71	ปานกลาง
2. ความร่วมมือจากสมาชิกกลุ่มในการจัดทำบัญชี	2.74	1.32	ปานกลาง
3. ประธานกลุ่มได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลทางบัญชีเป็นอย่างดี	3.34	0.99	ปานกลาง
4. ผู้สอบบัญชีได้เข้ามามีบทบาทในการให้คำแนะนำให้ท่านผู้จัดทำบัญชีให้ถูกต้อง	3.29	1.41	ปานกลาง
5. การประสานความร่วมมือกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นในการจัดทำบัญชี	2.46	1.07	น้อย
รวม	2.93	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านความร่วมมือและประสานงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.93$, $SD = 0.75$) โดยประธานกลุ่มได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลทางบัญชีเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.34$, $SD = 0.99$) รองลงมาเป็นผู้สอบบัญชีได้เข้ามามีบทบาทในการให้คำแนะนำให้ท่านผู้จัดทำบัญชีให้ถูกต้อง ($\bar{x} = 3.29$, $SD = 1.41$) และการประสานความร่วมมือกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นในการจัดทำบัญชี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.46$, $SD = 1.07$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะของนักบัญชีในสถานประกอบการ
จังหวัดนนทบุรีตามความคาดหวังของผู้บริหาร **ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน**

ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. ความสะดวกและง่ายในการปฏิบัติงาน	2.94	0.59	ปานกลาง
2. ความปลอดภัยในการเข้าใช้งานการ จัดทำบัญชี	3.30	0.97	ปานกลาง
3. การบันทึกรายการ รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และแม่นยำ	3.12	0.88	ปานกลาง
4. การเปรียบเทียบข้อมูลการบัญชี ย้อนหลัง	3.34	1.16	ปานกลาง
รวม	3.18	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, $SD = 0.74$) โดยการเปรียบเทียบข้อมูลการบัญชีย้อนหลัง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.34$, $SD = 1.16$) รองลงมาเป็นความปลอดภัยในการเข้าใช้งานการจัดทำบัญชี ($\bar{x} = 3.30$, $SD = 0.97$) และความสะดวกและง่ายในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.94$, $SD = 0.59$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะของนักบัญชีในสถานประกอบการ
จังหวัดนนทบุรีตามความคาดหวังของผู้บริหาร **ด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษา
จากหน่วยงานต่าง ๆ**

ด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษา จากหน่วยงานต่าง ๆ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ เพียงพอ	2.84	1.07	ปานกลาง
2. ศูนย์ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ทางด้านการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน	2.93	1.05	ปานกลาง
3. หน่วยงานอื่น ๆ ให้คำแนะนำด้านการ จัดทำบัญชี	2.59	1.16	ปานกลาง
รวม	2.79	0.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.79$, $SD = 0.97$) โดยศูนย์ให้คำปรึกษาและคำแนะนำทางด้านการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.93$, $SD = 1.05$) รองลงมาเป็นงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐเพียงพอ ($\bar{x} = 2.84$, $SD = 1.07$) และหน่วยงานอื่น ๆ ให้คำแนะนำด้านการจัดทำบัญชี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.59$, $SD = 1.16$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด

ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด	ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การวางแผนการใช้เงิน	137	77.00
2. การรายงานเกี่ยวกับเงิน	108	60.00
3. การพิจารณาความต้องการใช้เงินในอนาคต	117	65.00
4. การตรวจสอบความถูกต้องของเงินสดคงเหลือ	163	91.00

จากตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด พบว่า การตรวจสอบความถูกต้องของเงินสดคงเหลือมากที่สุด จำนวน 163 คน (คิดเป็นร้อยละ 91.00) รองลงมาเป็นการพิจารณาความต้องการใช้เงินในอนาคต จำนวน 117 คน (คิดเป็นร้อยละ 65.00) มีการวางแผนการใช้เงินจำนวน 137 คน (คิดเป็นร้อยละ 77.00) และมีการรายงานเกี่ยวกับเงิน จำนวน 108 คน (คิดเป็นร้อยละ 60.00)

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท

การใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท	ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การใช้ประโยชน์จากยอดคงเหลือแต่ละบัญชี	100	56.00
2. การพิจารณารายการเคลื่อนไหวของบัญชีต่าง ๆ	152	85.00
3. สามารถนำรายการบัญชีต่าง ๆ ไปจัดทำงบการเงิน	154	86.00
4. เปรียบเทียบจำนวนเงินเพิ่ม/ลดของแต่ละบัญชีของแต่ละเดือนหรือระยะเวลาที่ต้องการทราบ	96	53.00

จากตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท พบว่า สามารถนำรายการบัญชีต่าง ๆ ไปจัดทำงบการเงินมากที่สุด จำนวน 154 คน (คิดเป็นร้อยละ 86.00) รองลงมาเป็นการพิจารณารายการเคลื่อนไหวของบัญชีต่าง ๆ จำนวน 152 คน (คิดเป็นร้อยละ 85.00) การใช้ประโยชน์จากยอดคงเหลือแต่ละบัญชี จำนวน 100 คน (คิดเป็นร้อยละ 56.00) และเปรียบเทียบจำนวนเงินเพิ่ม/ลดของแต่ละบัญชีของแต่ละเดือนหรือระยะเวลาที่ต้องการทราบ จำนวน 96 คน (คิดเป็นร้อยละ 53.00)

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม

การใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/ กำไรเพิ่ม	ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การปรับปรุงการผลิตเพื่อลดต้นทุน/กำไรเพิ่ม	117	65.00
2. การรายงานต้นทุนการผลิต	130	73.00
3. การปรับปรุงวิธีการผลิตเพื่อลดการสูญเสีย	137	77.00
4. การพิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อควบคุมค่าใช้จ่าย	143	80.00

จากตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม พบว่า ใช้การพิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายมากที่สุด จำนวน 143 คน (คิดเป็นร้อยละ 80.00) รองลงมาเป็นการปรับปรุงวิธีการผลิตเพื่อลดการสูญเสีย จำนวน 137 คน (คิดเป็นร้อยละ 77.00) การรายงานต้นทุนการผลิต จำนวน 130 คน (คิดเป็นร้อยละ 73.00) และการปรับปรุงการผลิตเพื่อลดต้นทุน/กำไรเพิ่ม จำนวน 117 คน (คิดเป็นร้อยละ 65.00)

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น

การใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น	ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การขยายเงินทุนด้วยการรับสมาชิกเพิ่ม	78	43.80
2. การคำนวณเงินปันผลจากมูลค่าของสมาชิก	74	41.60
3. การขยายปริมาณธุรกิจด้วยการรับสมาชิกใหม่	63	35.40
4. การพิจารณาจำนวนสมาชิกที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการ	100	56.20

จากตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น พบว่า ใช้การพิจารณาจำนวนสมาชิกที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการมากที่สุด จำนวน 100 คน (คิดเป็นร้อยละ 56.20) รองลงมาเป็นการขยายเงินทุนด้วยการรับสมาชิกเพิ่ม จำนวน 78 คน (คิดเป็นร้อยละ 43.80)

การคำนวณเงินปันผลจากมูลค่าของสมาชิก จำนวน 74 คน (คิดเป็นร้อยละ 41.60) และการขยายปริมาณธุรกิจด้วยการรับสมาชิกใหม่ จำนวน 63 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.40)

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน

การใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน	ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การพิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะลงทุนในสินทรัพย์ถาวร	116	65.00
2. การตรวจสอบความถูกต้องของยอดคงเหลือของสินทรัพย์	116	65.00
3. การพิจารณาการใช้งานสินทรัพย์ให้เต็มประสิทธิภาพ	128	71.00
4. การพิจารณาการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่เหมาะสมกับสินทรัพย์	75	42.00
5. การพิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะลงทุนในสินทรัพย์ถาวร	112	62.00
6. การวางแผนการผลิต/การซื้อสินค้า	178	100.00
7. การประมาณการผลิต/ซื้อสินค้าอย่างเหมาะสมไม่มีสินค้าคงเหลือค้างนาน	114	64.00
8. การตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุดิบคงเหลือ	135	75.00
9. การวางแผนการจัดซื้อวัตถุดิบ	135	75.00

จากตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน พบว่า ใช้การวางแผนการผลิต/การซื้อสินค้ามากที่สุด จำนวน 178 คน (คิดเป็นร้อยละ 100.00) รองลงมาเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุดิบคงเหลือและการวางแผนการจัดซื้อวัตถุดิบ จำนวน 135 คน (คิดเป็นร้อยละ 75.00) และการพิจารณาการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่เหมาะสมกับสินทรัพย์ น้อยที่สุด จำนวน 75 คน (คิดเป็นร้อยละ 42.00)

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี **ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนย้อยลูกหนี้และทะเบียนย้อยเจ้าหนี้**

การใช้ข้อมูลจากทะเบียนย้อยลูกหนี้และทะเบียนย้อยเจ้าหนี้	ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การพิจารณาลูกหนี้ก่อนการให้เครดิตทางการค้า/สินเชื่อ	97	54.00
2. การพิจารณาผลกระทบจากลูกหนี้ที่มีต่อการดำเนินธุรกิจ	80	44.00
3. การตรวจสอบความถูกต้องของยอดลูกหนี้คงเหลือ	77	43.00
4. การติดตามทวงหนี้ และพิจารณาแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้	52	29.00
5. ร้อยอดหนี้คงเหลือของเจ้าหนี้แต่ละชนิด	60	33.00
6. พิจารณาระยะเวลาการค้างชำระและได้ชำระตามลำดับ ความสำคัญ	77	43.00
7. พิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้เพื่อวางแผนในการเป็น ลูกหนี้ที่ดี	94	52.00

จากตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนย้อยลูกหนี้และทะเบียนย้อยเจ้าหนี้ พบว่า ใช้การพิจารณาลูกหนี้ก่อนการให้เครดิตทางการค้า/สินเชื่อมากที่สุด จำนวน 97 คน (คิดเป็นร้อยละ 54.00) รองลงมาเป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้เพื่อวางแผนในการเป็นลูกหนี้ที่ดี จำนวน 94 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.00) และการติดตามทวงหนี้ และพิจารณาแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้ น้อยที่สุด จำนวน 52 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.00)

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี **ด้านการใช้ข้อมูลจากงบทดลอง**

การใช้ข้อมูลจากงบทดลอง	ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การพิจารณาค่าใช้จ่ายดำเนินงานเพื่อควบคุมให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม	123	69.00
2. การพิจารณาเคลื่อนไหวทางการเงินของแต่ละบัญชีเพื่อการ เปลี่ยนแปลงว่าเป็นไปในทางที่ก้าวหน้าหรือถอยหลัง	138	77.00
3. การพิจารณาการเคลื่อนไหวของบัญชีที่สำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการ ขยายธุรกิจ	126	70.00

จากตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากงบทดลอง พบว่า ใช้การพิจารณาเคลื่อนไหวทางการเงินของแต่ละบัญชีเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นไปในทางที่ก้าวหน้าหรือถอยหลังมากที่สุด จำนวน 138 คน (คิดเป็นร้อยละ 77.00) รองลงมาเป็นการพิจารณาการเคลื่อนไหวของบัญชีที่สำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการขยายธุรกิจ จำนวน 126 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.00) และการติดตามทวงหนี้ และการพิจารณาค่าใช้จ่ายดำเนินงานเพื่อควบคุมให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม น้อยที่สุด จำนวน 123 คน (คิดเป็นร้อยละ 69.00)

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน

การใช้ข้อมูลจากงบการเงิน	ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การนำงบการเงินไปใช้เพื่อการเพิ่มทุนดำเนินงาน (เข้าถึงแหล่งทุน)	122	68.00
2. การจัดสรรกำไรสุทธิจากผลการดำเนินงานที่แท้จริง	139	78.00
3. การพิจารณาแก้ไขปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน	142	79.00
4. การพิจารณาภาระหนี้สินที่เป็นปัจจุบันเพื่อวางแผนการชำระหนี้	69	38.00
5. การพิจารณาเพิ่มทุนดำเนินงานโดยระดมหุ้น/รับฝากเงิน/กู้ยืม	69	38.00
6. การพิจารณาขยายธุรกิจเพื่อเพิ่มรายได้เพิ่มขึ้น	109	61.00

จากตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ด้านการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน พบว่า ใช้การพิจารณาแก้ไขปัญหาสภาพคล่องทางการเงินมากที่สุด จำนวน 142 คน (คิดเป็นร้อยละ 79.00) รองลงมาเป็นการจัดสรรกำไรสุทธิจากผลการดำเนินงานที่แท้จริง จำนวน 139 คน (คิดเป็นร้อยละ 78.00) และการพิจารณาภาระหนี้สินที่เป็นปัจจุบันเพื่อวางแผนการชำระหนี้และการพิจารณาเพิ่มทุนดำเนินงานโดยระดมหุ้น/รับฝากเงิน/กู้ยืม น้อยที่สุด จำนวน 69 คน (คิดเป็นร้อยละ 38.00)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี

จากการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชน จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ 1) วิสาหกิจชุมชนบ้านดอกไม้ประดิษฐ์ 2) วิสาหกิจชุมชนแม่ณรงค์ บาดิก 3) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านบางกรวย 4) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกล้วยทอดกร๊อบ กรอบ 5) วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านใหม่ 6) วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูก

ผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลบ้านใหม่ 7) วิสาหกิจชุมชนสวนบัวโฮมสเตย์ 8) วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนเรียนรู้การเลี้ยงแพะ-แกะนันทบุรี และ 9) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา พบปัญหาการดำเนินงานในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดทำบัญชี

จากการสัมภาษณ์ พบว่า จัดซื้อวัตถุดิบจากภายในและภายนอกท้องถิ่น แล้วนำมาเข้าสู่กระบวนการผลิต เมื่อผลิตเสร็จจำหน่ายโดยการฝากขายตามร้านค้าในท้องถิ่นและผลิตตามความต้องการของคนในท้องถิ่น รายการค่านี้นั้นมีการรับเงินจากการขายสินค้าเป็นเงินสดและเงินเชื่อ การจ่ายเงินซื้อวัตถุดิบเป็นเงินสดและเงินเชื่อ มีการจ่ายค่าใช้จ่ายในการผลิตและค่าแรงงาน ระบบบัญชีใช้วิธีการบันทึกบัญชีรับเงินและการจ่ายเงินจากการซื้อสินค้าและการขายสินค้า โดยใช้สมุดบัญชีโดยมีการบันทึกรายการค้ามีการจดบันทึกเกี่ยวกับเงินสดรับและเงินสดจ่าย มีการบันทึกบัญชีด้วยมือทำให้เกิดปัญหาเรื่องความสะดวกในการปฏิบัติงาน ความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนและแม่นยำ เพราะการบันทึกบัญชีด้วยมือ จำเป็นที่จะต้องใช้ความละเอียดในการจดบันทึกและคำนวณตัวเลข โดยการบันทึกบัญชีเป็นแบบง่าย ๆ มีการคำนวณหายอดคงเหลือในแต่ละวัน เนื่องจากมีรายการที่เกิดขึ้นไม่ซับซ้อนมากนัก รายการที่นำมาบันทึกบัญชีจะมีเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ซึ่งประธานและสมาชิกจะช่วยเหลือร่วมมือกัน ในการนำส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี โดยประธานจะเป็นผู้เก็บรวบรวมให้แก่ผู้ทำบัญชี ซึ่งเอกสารดังกล่าวจะมีผู้ตรวจสอบก่อนนำมาจัดบัญชี โดยจะมีการสรุปยอดทุกวันและทำสรุปยอดรวมทุกเดือน เพื่อให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของวิสาหกิจซึ่งทางกลุ่มจะมีการประชุมเพื่อหารือผ่านทางช่องทางโทรศัพท์ หรือมีการนัดหมายทางใดทางหนึ่งขึ้นอยู่กับความสะดวกของสมาชิกเพื่อแจ้งให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและกิจกรรมในแต่ละเดือน

นอกจากนี้ยังพบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้จำแนกรายการว่ารายการใดเป็นสินทรัพย์ส่วนตัวหรือสินทรัพย์ใดเป็นของกิจการเด็ดขาดจากกัน ทำให้เกิดปัญหาในการคำนวณค่าเสื่อมราคา ปัญหาการคำนวณภาษี รวมถึงปัญหาการคำนวณต้นทุน การจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ตลอดจนการคำนวณสินค้าคงเหลือ ซึ่งพบปัญหาดังกล่าวจำนวน 6 วิสาหกิจชุมชน และผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้ด้านบัญชีแต่มีอายุมาก ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เคยผ่านการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีวิสาหกิจ แต่มีบางส่วนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเนื่องจากช่วงที่มีการจัดอบรมติดภารกิจจึงไม่สามารถเข้าร่วมอบรมได้

2. ปัญหาการดำเนินงาน

2.1 ขาดงบประมาณหรือแหล่งเงินทุนที่แน่นอน เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด มีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนของตนเองมาหมุนเวียนใช้จ่ายภายในกลุ่มเนื่องจากรายจ่าย สูงกว่ารายได้ รายได้ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยว โดยพบปัญหาดังกล่าวจำนวน 3 วิสาหกิจชุมชน

2.2 ขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ พัฒนาฝีมือแรงงาน ช่องทางการจัดจำหน่าย การพัฒนาตลาดให้เป็นที่รู้จัก เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนอยู่รอด แต่ปัจจุบันขาดผู้สนับสนุนช่วยเหลืออย่างจริงจัง ทำให้ปัจจุบันลูกค้าหลักมีลูกค้าเพียง รายย่อยซึ่งเป็นลูกค้าประจำเท่านั้น ส่งผลให้เกิดปัญหาขาดทุน แบกรับต้นทุนที่สูง โดยพบปัญหาดังกล่าวจำนวน 2 วิสาหกิจชุมชน

2.3 สมาชิกส่วนใหญ่มีงานประจำ รวมตัวกันค่อนข้างยาก เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน โดยพบปัญหาดังกล่าวจำนวน 3 วิสาหกิจชุมชน

2.4 สุขภาพของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน และขาดบุคลากรที่สืบสานต่อทางด้านผลิตภัณฑ์ เนื่องจากปัจจุบันเป็นผู้สูงอายุ โดยพบปัญหาดังกล่าวจำนวน 2 วิสาหกิจชุมชน

จากปัญหาการดำเนินงานในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี พบว่า การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนขาดผู้มีความรู้ด้านบัญชี ด้านภาษี การคำนวณค่าเสื่อมราคา ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกบัญชีไม่สะดวกไปوبرมตามวันและเวลาที่ทางหน่วยงานราชการจัดอบรมได้มากที่สุด

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ 1) วิสาหกิจชุมชนบ้านดอกไม้ประดิษฐ์ 2) วิสาหกิจชุมชนแม่ณรงค์ บาดัก 3) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านบางกรวย 4) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกล้วยทอดกร๊อบ กรอบ 5) วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านใหม่ 6) วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลบ้านใหม่ 7) วิสาหกิจชุมชนสวนบัวโฮมสเตย์ 8) วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนเรียนรู้การเลี้ยงแพะ-แกะนนทบุรี และ 9) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจำนวน 2 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1.1) บุคลากร 1.2) ทรัพย์สิน และ 1.3) กระบวนการ 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ 2.1) การเมือง 2.2) เศรษฐกิจ 2.3) สังคม 2.4) เทคโนโลยี 2.5) กฎหมาย และ 2.6) สภาพแวดล้อม สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนได้ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

1.1 บุคลากร

1) สมาชิกบุคลากรน้อยไม่เกิน 3 คน ผู้นำเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน คอยจัดทำแผนงานเรื่องการผลิตและการสร้างรายได้ภายในกลุ่ม สมาชิกมีความสนิทสนม มีสามัคคีกันเป็นอย่างดี ดำเนินการเองโดยไม่มีลูกจ้าง

2) สมาชิกบุคลากรน้อยไม่เกิน 6 คน ผู้นำเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน คอยจัดทำแผนงานเรื่องการผลิตและการสร้างรายได้ภายในกลุ่ม สมาชิกมีความสนิทสนม มีสามัคคีกันเป็นอย่างดี ดำเนินการเองโดยไม่มีลูกจ้าง

3) ผู้นำเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน คอยจัดทำแผนงานเรื่องการผลิตและการสร้างรายได้ภายในกลุ่ม สมาชิกมีความสนิทสนม บุคลากรในวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ ความสามารถด้านบัญชี

4) ผู้นำเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน คอยจัดทำแผนงานเรื่องการผลิตและการสร้างรายได้ภายในกลุ่ม แต่ขาดความรู้ความสามารถด้านบัญชี

1.2 ทรัพย์สิน

1) ทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียนทั้งหมดเป็นของประธานชุมชนจัดสรรหามาเองเป็นหลัก

2) ทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียนเกิดจากงบประมาณประจำปีของหมู่บ้านนำมาจัดสรรส่วนหนึ่งนำมาซื้อเครื่องจักร รถเกี่ยวข้าว รถทำฟาง และรถไถนา

1.3 กระบวนการ

1) มีการวางแผนการดำเนินงาน โดยประธานวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้จัดทำแผนการดำเนินงาน การวางแผนการผลิต การวางแผนเพื่อนำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่าย การออกกบฏ กำหนดแผนงานรายเดือนให้แก่สมาชิก มีการปรึกษาหารือโดยการประชุมแบบเป็นทางการหรือผ่านช่องทางโทรศัพท์มือถือเพื่อดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว

2) มีการวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งเรื่องการวางแผนงาน การจัดองค์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ตลอดจนการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างดี ครบถ้วน ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์แต่ขาดเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอต่อการต่อยอดทางธุรกิจ

3) การวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ประธานจะเป็นผู้ตัดสินใจ ไม่ค่อยมีการประชุมกัน แต่หากมีงานใหญ่มักจะมีการประชุมวางแผนเพื่อแบ่งงานกันทำ

4) มีการวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจะผลิตตามความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก มีการปรับปรุงสถานที่ไปเรื่อยเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ และเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

2.1 การเมือง

1) มีการช่วยเหลือจากภาครัฐน้อยไม่ทั่วถึง ซึ่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากประธานชุมชน

2) มีหน่วยงานภาครัฐ กระทรวงการเกษตรเข้ามาโดยการนำโครงการเข้ามาสอนทางชุมชน มาให้การช่วยเหลือ นำมาเป็นทุนเริ่มแรก คินทุนบางส่วนไว้ให้เพื่อพัฒนาต่อยอดด้วยตัวชุมชนเองต่อไป

2.2 เศรษฐกิจ

1) เศรษฐกิจโดยทั่วไปไม่ค่อยดีนัก ผู้บริโภคไม่มีกำลังซื้อ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย โอกาสทางการค้าที่ได้จากการออกบูทมียอดขายน้อยลง

2) เศรษฐกิจไม่มีผลกระทบมากนักสำหรับวิสาหกิจเนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดีก็ผลิตน้อยไม่ลงทุนเพิ่ม พยายามกระจายสินค้าเดิมที่มีอยู่

3) เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนของตนเป็นข้าว ผักที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคที่ทุกคนต้องกินต้องใช้ทำให้ผลกระทบทางเศรษฐกิจจึงมีไม่มาก ชุมชนใช้วิธีการลดต้นทุนเพื่อเพิ่มกำไร และผลพลอยได้ในอนาคต หากราคาข้าวหรือพืชผลทางเกษตรมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

2.3 สังคม

1) เป็นสังคมที่ติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลา ร่วมปรึกษาหารือกัน แบ่งแยกหน้าที่กันทำงาน

2) เป็นสังคมที่ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งเรื่องการใช้ชีวิตและการทำงาน ทำเท่าที่มีศักยภาพทำได้ ทำตามกำลังที่มี

3) เป็นสังคมที่คอยช่วยเหลือกันเปรียบเสมือนครอบครัว ช่วยกันทำ ช่วยกันสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้รับการตอบรับที่ดีจากบุคคลชุมชน และบุคคลภายนอก

4) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยนักท่องเที่ยวเป็นหลัก นอกจากนี้วิสาหกิจยังมีสินค้าแปรรูปในมุมมองของลูกค้ายังได้รับการตอบรับค่อนข้างดี เพราะมีการซื้อเพื่อเป็นของขวัญและของฝากให้ผู้อื่น

5) เป็นสังคมที่ติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลา ร่วมปรึกษาหารือกัน แบ่งแยกหน้าที่กันทำงาน ทักษะคติของลูกค้าไม่เป็นที่นิยมเท่านมวัว

2.4 เทคโนโลยี

เนื่องจากปัจจุบันการติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การประกาศขายสินค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และเว็บไซต์ต่าง ๆ ทำได้ง่าย สะดวก รวดเร็วและถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น

2.5 กฎหมาย

1) มีการขึ้นทะเบียนสินค้า OTOP และการขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน และเสียภาษีตามกฎหมายที่กำหนด

2) มีการจ้างแรงงานจากสมาชิกในชุมชนหรือคนในชุมชนโดยจ่ายตามอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำ

3) มีการขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน

2.6 สภาพแวดล้อม

1) สภาพแวดล้อมไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการผลิต

2) สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยแก่การผลิต เนื่องจากมีพื้นที่จำกัด

3) สภาพแวดล้อมมีผลต่อราคาวัตถุดิบทำให้ต้นทุนไม่เท่ากันในแต่ละฤดู ตลอดจนความแห้งแล้งของอากาศส่งผลให้ผลผลิตที่นำมาทำเป็นวัตถุดิบมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

4) สภาพแวดล้อมดี มีความร่มรื่น ทำให้อุดจางที่ปักในช่วยวันศุกร์ – วันอาทิตย์ ดี จนต้องมีการจองล่วงหน้า

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี

แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรีที่พบจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี ทั้ง 9 แห่ง ได้แก่ 1) วิสาหกิจชุมชนบ้านดอกไม้ประดิษฐ์ 2) วิสาหกิจชุมชนแม่ณรงค์ บาดึก 3) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านบางกรวย 4) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกล้วยทอดกรอบ กรอบ 5) วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านใหม่ 6) วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลบ้านใหม่ 7) วิสาหกิจชุมชนสวนบัวโฮมสเตย์ 8) วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนเรียนรู้การเลี้ยงแพะ-แกะนนทบุรี และ 9) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา มีดังนี้

1. ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือเรื่องงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาตลาดให้เป็นที่รู้จัก สร้างงาน สร้างรายได้

2. ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยในเรื่องของแผนการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย การโปรโมทสินค้าให้เป็นที่รู้จัก

3. ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาเรื่องการปลูกข้าว ปลูกผัก ให้มีต้นทุนต่ำ เพื่อให้ได้กำไรมากยิ่งขึ้น

4. บุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถด้านบัญชี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยการจัดอบรม

5. ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนอย่างทั่วถึง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คือ สมาชิกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลทางบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 169 คน กลุ่มที่ 2 คือ ประธานวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับดีจำนวน 9 ชุมชน

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งในที่นี้ คือ การบันทึกบัญชีด้วยมือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านเอกสารทางการบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี ค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด คือ ด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ

5.1.2 การวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรีทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย

5.1.2.1 ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด พบว่า การตรวจสอบความถูกต้องของเงินสดคงเหลือมากที่สุด รองลงมาเป็นการพิจารณาความต้องการใช้เงินในอนาคต มีการวางแผนการใช้เงิน และมีการรายงานผลเกี่ยวกับเงิน

5.1.2.2 ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท พบว่า สามารถนำรายการบัญชีต่าง ๆ ไปจัดทำงบการเงินมากที่สุด รองลงมาเป็นการพิจารณารายการเคลื่อนไหวของบัญชีต่าง ๆ การใช้ประโยชน์จากยอดคงเหลือแต่ละบัญชี และเปรียบเทียบจำนวนเงินเพิ่ม/ลดของแต่ละบัญชีของแต่ละเดือน หรือระยะเวลาที่ต้องการทราบ

5.1.2.3 ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม นำมาใช้ในการพิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายมากที่สุด รองลงมาเป็นการปรับปรุงวิธีการผลิตเพื่อลดการสูญเสีย การรายงานต้นทุนการผลิต และการปรับปรุงการผลิตเพื่อลดต้นทุน/กำไรเพิ่ม

5.1.2.4 ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น ใช้การพิจารณาจำนวนสมาชิกที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมาเป็นการขยายเงินทุนด้วยการรับสมาชิกเพิ่ม การคำนวณเงินปันผลจากมูลค่าของสมาชิก และการขยายปริมาณธุรกิจด้วยการรับสมาชิกใหม่

5.1.2.5 ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน ใช้การวางแผนการผลิต/การซื้อสินค้ามากที่สุด รองลงมาเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุดิบคงเหลือและการวางแผนการจัดซื้อวัตถุดิบ และน้อยที่สุดคือการพิจารณาการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่เหมาะสมกับสินทรัพย์

5.1.2.6 ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนย้อยลูกหนี้และทะเบียนย้อยเจ้าหนี้ ใช้การพิจารณาลูกหนี้ก่อนการให้เครดิตทางการค้า/สินเชื่อมากที่สุด รองลงมาเป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้เพื่อวางแผนในการเป็นลูกหนี้ที่ดี และการติดตามทวงหนี้ และน้อยที่สุดคือการพิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้

5.1.2.7 ด้านการใช้ข้อมูลจากงบทดลอง ใช้การพิจารณาเคลื่อนไหวทางการเงินของแต่ละบัญชีเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นไปในทางที่ก้าวหน้าหรือถอยหลังมากที่สุด รองลงมาเป็นการพิจารณาการเคลื่อนไหวของบัญชีที่สำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการขยายธุรกิจ และการติดตามทวงหนี้ และน้อยที่สุดคือการพิจารณาค่าใช้จ่ายดำเนินงานเพื่อควบคุมให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

5.1.2.8 ด้านการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน ใช้การพิจารณาแก้ไขปัญหาสภาพคล่องทางการเงินมากที่สุด รองลงมาเป็นการจัดสรรกำไรสุทธิจากผลการดำเนินงานที่แท้จริง และน้อยที่สุดคือการพิจารณาภาระหนี้สินที่เป็นปัจจุบันเพื่อวางแผนการชำระหนี้และการพิจารณาเพิ่มทุนดำเนินงาน โดยระดมหุ้น/รับฝากเงิน/กู้ยืม

5.1.3 ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี คือ

ระดับสูงสุดคือไม่มีการจำแนกรายการว่ารายการใดเป็นสินทรัพย์ส่วนตัวหรือสินทรัพย์ใดเป็นของกิจการเด็ดขาดจากกัน ทำให้เกิดปัญหาในการคำนวณค่าเสื่อมราคา ปัญหาการคำนวณภาษี รวมถึงปัญหาการคำนวณต้นทุน การจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ตลอดจนการคำนวณสินค้าคงเหลือ ซึ่งพบปัญหาดังกล่าวจำนวน 6 วิสาหกิจชุมชน ผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้ด้านบัญชีแต่มีอายุมาก

รองลงมาคือขาดงบประมาณหรือแหล่งเงินทุนที่แน่นอน เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด โดยมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนของตนเองมาหมุนเวียนใช้จ่ายภายในกลุ่มเนื่องจากรายจ่าย สูงกว่ารายได้ รายได้ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งพบปัญหาดังกล่าวจำนวน 3 วิสาหกิจชุมชน และ

สุดท้ายคือขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดทำบัญชี การคำนวณค่าแรงงาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ พัฒนาฝีมือแรงงาน ช่องทางการจัดจำหน่าย การพัฒนาตลาดให้เป็นที่รู้จัก เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนอยู่รอด แต่ปัจจุบันขาดผู้สนับสนุนช่วยเหลืออย่างจริงจัง ทำให้ปัจจุบันลูกค้าหลักมีลูกค้าเพียง รายย่อยซึ่งเป็นลูกค้าประจำเท่านั้น ส่งผลให้เกิดปัญหาขาดทุน แบกรับต้นทุนที่สูง

โดยพบปัญหาดังกล่าวจำนวน 2 วิสาหกิจชุมชน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่มีงานประจำ รวมตัวกันค่อนข้างยาก เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน ปัญหาด้านสุขภาพของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน และขาดบุคลากรที่สืบสานต่อทางด้านผลิตภัณฑ์ เนื่องจากปัจจุบันเป็นผู้สูงอายุ โดยพบปัญหาดังกล่าวจำนวน 2 วิสาหกิจชุมชน

5.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัย กล่าวคือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก กล่าวคือ

5.1.4.1 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

1) บุคลากร สมาชิกบุคลากรน้อยไม่เกิน 6 คน ผู้นำเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน คอยจัดทำแผนงานเรื่องการผลิตและการสร้างรายได้ภายในกลุ่ม สมาชิกมีความสนิทสนม มีสามัคคีกันเป็นอย่างดี ดำเนินการเองโดยไม่มีลูกจ้าง ผู้นำเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน คอยจัดทำแผนงานเรื่องการผลิตและการสร้างรายได้ภายในกลุ่ม สมาชิกมีความสนิทสนม ซึ่งบุคลากรในวิสาหกิจชุมชนบางกลุ่มมีความรู้ ความสามารถด้านบัญชี แต่ขณะที่บางกลุ่มขาดความรู้ความสามารถด้านบัญชี

2) ทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียน ทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียนทั้งหมดเป็นของประธานชุมชนจัดสรรหามาเองเป็นหลัก และมีบางชุมชนส่วนน้อยมีทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียนเกิดจากงบประมาณปีของหมู่บ้านนำมาจัดสรรส่วนหนึ่งนำมาซื้อเครื่องจักร รถเกี่ยวข้าว รถทำฟาง และรถไถนา ซึ่งต้องนำมาคำนวณค่าเสื่อมราคา

3) กระบวนการ วิสาหกิจชุมชนมีการวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยประธานวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้จัดทำแผนการดำเนินงาน ซึ่งดำเนินการดังกล่าวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจะผลิตตามความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก มีการปรับปรุงสถานที่ไปเรื่อย ๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ และเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นการวางแผนการผลิต การวางแผนเพื่อนำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่าย การออกบูท กำหนดแผนงานรายเดือนให้แก่สมาชิก มีการปรึกษาหารือโดยการประชุมแบบเป็นทางการหรือผ่านช่องทางโทรศัพท์มือถือเพื่อดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว แต่ขาดเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอต่อการต่อยอดทางธุรกิจ แต่ก็พบว่าวิสาหกิจบางวิสาหกิจอาจไม่ค่อยมีเวลาประชุมหารือเนื่องจากเวลาไม่ตรงกัน จะประชุมกันเฉพาะมีงานใหญ่เพื่อแบ่งงานกันทำ

5.1.4.2 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

1) การเมือง มีการช่วยเหลือจากภาครัฐน้อยไม่ทั่วถึง ซึ่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากประธานชุมชน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ กระทรวงการเกษตรเข้ามาโดยการนำโครงการเข้ามาสอนทางวิสาหกิจชุมชน มาให้การช่วยเหลือ นำมาเป็นทุนเริ่มแรก คินทุนบางส่วนไว้ให้เพื่อพัฒนาต่อยอดด้วยตัวของวิสาหกิจชุมชนเองต่อไป

2) เศรษฐกิจ โดยทั่วไปไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากผู้บริโภคไม่มีกำลังซื้อ ส่งผลทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย โอกาสทางการค้าที่ได้จากการออกบูทมียอดขายน้อยลง แต่มีบางชุมชนปัญหาด้านเศรษฐกิจอาจไม่มีผลกระทบมากนัก เช่น ธุรกิจโฮมสเตย์ซึ่งมีลูกค้าประจำอยู่แล้ว ส่วนบางวิสาหกิจชุมชนที่ต้องพึ่งพิงในเรื่องนักท่องเที่ยวเศรษฐกิจอาจส่งผลกระทบต่อปรับตัว โดยลดการผลิตให้น้อยลงและไม่ลงทุนเพิ่ม พยายามกระจายสินค้าเดิมที่มีอยู่ เช่น วิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการผลิตข้าว ผักที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคที่ทุกคนต้องกินต้องใช้ทำให้ผลกระทบทางเศรษฐกิจจึงมีไม่มาก ชุมชนใช้วิธีการลดต้นทุนเพื่อเพิ่มกำไร และผลพลอยได้ในอนาคต หากราคาข้าวหรือพืชผลทางเกษตรมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

3) สังคม เป็นสังคมที่ติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลา ร่วมปรึกษาหารือกัน แบ่งแยกหน้าที่กันทำงาน ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งเรื่องการใช้ชีวิตและการทำงาน ทำเท่าที่มีศักยภาพทำได้ ทำตามกำลังที่คอยช่วยเหลือกันเปรียบเสมือนครอบครัว ช่วยกันทำ ช่วยกันสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้รับการตอบรับที่ดีจากบุคคลชุมชน และบุคคลภายนอก

4) เทคโนโลยี เนื่องจากปัจจุบันการติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การโพสต์ขายสินค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เว็บบอร์ด และ เว็บไซต์ต่าง ๆ ทำได้ง่าย สะดวก รวดเร็วและถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น

5) กฎหมาย มีการขึ้นทะเบียนสินค้า OTOP และการขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน และเสียภาษีตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งการจ้างแรงงานจากสมาชิกในชุมชนหรือคนในชุมชนโดยจ่ายตามอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำ มีการขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน

6) สภาพแวดล้อม พบว่า สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยแก่การผลิต เนื่องจากมีพื้นที่จำกัด มีผลต่อราคาวัตถุดิบทำให้ต้นทุนไม่เท่ากันในแต่ละฤดู ตลอดจน ความแห้งแล้งของอากาศส่งผลให้ผลผลิตที่นำมาทำเป็นวัตถุดิบมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค และสภาพแวดล้อมดี มีความร่มรื่น ทำให้ยอดจองที่พักในช่วยวันศุกร์ - วันอาทิตย์ดี จนต้องมีการจองล่วงหน้า

5.1.5 แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรีที่พบจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี ทั้ง 9 แห่ง มีดังนี้

5.1.5.1 ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือเรื่องงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาตลาดให้เป็นที่ยู่งัก สร้างงาน สร้างรายได้

5.1.5.2 ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยในเรื่องของแผนการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย การโปรโมทสินค้าเพื่อเป็นที่ยู่งัก

5.1.5.3 ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาเรื่องการปลูกข้าว ปลูกผัก ให้มีต้นทุนต่ำ เพื่อให้ได้กำไรมากยิ่งขึ้น

5.1.5.4 บุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถด้านบัญชี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยการจัดอบรม

5.1.5.5 ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนอย่างทั่วถึง

5.2 อภิปรายผล

ผลการศึกษารายงานการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี แสดงให้เห็นว่ามีปัญหา 3 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านเอกสารทางการบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี ค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด คือ ด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีการบันทึกบัญชีด้วยมือ ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญชนก หาญมินิตรกุลชัย (2556) ได้กล่าวถึงผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนมากมีแหล่งความรู้ในการจัดทำบัญชีจากการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ยังเลือกวิธีการจดบันทึกบัญชีด้วยมือตามความเข้าใจส่วนตัวมากกว่าการนำระบบคอมพิวเตอร์มาทำฐานข้อมูลการบัญชี งานบัญชีที่ได้จึงไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทางธุรกิจได้ สอดคล้องกับ ปิ่นฤดี หนูบุตร (2558) ได้กล่าวถึงทำการการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน บันทึกบัญชีด้วยมือ และสอดคล้องกับ สรัสนุช บุญวุฒิ (2558) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาของวิสาหกิจขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำบัญชี และภาษีที่ต้องปฏิบัติและจัดทำตลอดตลอดถึงเทคโนโลยีที่จะช่วยนำมาลดกระบวนการปฏิบัติทางการทำบัญชีด้วยมือ สอดคล้องกับ ชลลดา เหมะรุสสิน นฤมล ชินวงศ์ ยุทธนา จันทร์ปิติ (2561) ในเรื่องปัญหาด้านเครื่องมือในการปฏิบัติงานมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.03) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีปัญหาในการเปรียบเทียบ ข้อมูลย้อนหลังมากที่สุด รองลงมา คือ การบันทึกรายการ รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และแม่นยำ และน้อยที่สุด คือ ความปลอดภัยในการเข้าใช้งานการจัดทำบัญชี

2. การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรีทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย พบว่ามีการใช้ข้อมูล

2.1 ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด พบว่า การตรวจสอบความถูกต้องของเงินสดคงเหลือมากที่สุด รองลงมาเป็นการพิจารณาความต้องการใช้เงินในอนาคต มีการวางแผนการใช้เงิน และมีการรายงานผลเกี่ยวกับเงิน

2.2 ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท พบว่า สามารถนำรายการบัญชีต่าง ๆ ไปจัดทำงบการเงินมากที่สุด รองลงมาเป็นการพิจารณารายการเคลื่อนไหวของบัญชีต่าง ๆ การใช้ประโยชน์จากยอดคงเหลือแต่ละบัญชี และเปรียบเทียบจำนวนเงินเพิ่ม/ลดของแต่ละบัญชีของแต่ละเดือน หรือระยะเวลาที่ต้องการทราบ

2.3 ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม นำมาใช้ในการพิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายมากที่สุด รองลงมาเป็นการปรับปรุงวิธีการผลิตเพื่อลดการสูญเสีย การรายงานต้นทุนการผลิต และการปรับปรุงการผลิตเพื่อลดต้นทุน/กำไรเพิ่ม

2.4 ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น ใช้การพิจารณาจำนวนสมาชิกที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมาเป็นการขยายเงินทุนด้วยการรับสมาชิกเพิ่ม การคำนวณเงินปันผลจากมูลค่าของสมาชิก และการขยายปริมาณธุรกิจด้วยการรับสมาชิกใหม่

2.5 ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน ใช้การวางแผนการผลิต/การซื้อสินค้ามากที่สุด รองลงมาเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุดิบคงเหลือและการวางแผนการจัดซื้อวัตถุดิบ และน้อยที่สุดคือการพิจารณาการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่เหมาะสมกับสินทรัพย์

2.6 ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนย่อยลูกหนี้และทะเบียนย่อยเจ้าหนี้ ใช้การพิจารณาลูกหนี้ก่อนการให้เครดิตทางการค้า/สินเชื่อมากที่สุด รองลงมาเป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้เพื่อวางแผนในการเป็นลูกหนี้ที่ดี และการติดตามทวงหนี้ และน้อยที่สุดคือพิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้

2.7 ด้านการใช้ข้อมูลจากงบทดลอง ใช้การพิจารณาเคลื่อนไหวทางการเงินของแต่ละบัญชีเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นไปในทางที่ก้าวหน้าหรือถอยหลังมากที่สุด รองลงมาเป็นการพิจารณาการเคลื่อนไหวของบัญชีที่สำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการขยายธุรกิจ และการติดตามทวงหนี้ และน้อยที่สุดคือการพิจารณาค่าใช้จ่ายดำเนินงานเพื่อควบคุมให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

2.8 ด้านการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน ใช้การพิจารณาแก้ไขปัญหาสภาพคล่องทางการเงินมากที่สุด รองลงมาเป็นการจัดสรรกำไรสุทธิจากผลการดำเนินงานที่แท้จริง และน้อยที่สุดคือการพิจารณาภาระหนี้สินที่เป็นปัจจุบันเพื่อวางแผนการชำระหนี้และการพิจารณาเพิ่มทุนดำเนินงานโดยระดมหุ้น/รับฝากเงิน/กู้ยืม

โดยสอดคล้องกับ ชาญชัย มะโนธรรม (2558) พบว่าวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดมีการบันทึกบัญชี มีการจัดทำเอกสารประกอบการรับ/จ่ายเงิน มีการบันทึกรายการในสมุดบัญชีเงินสดได้ถูกต้อง มีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้จัดทำบัญชีแยกจากผู้รับผิดชอบด้านการเงิน แต่ไม่มีการจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย/ต้นทุนการผลิต สมุดรายวันทั่วไป ทะเบียนสมาชิกและหุ้น ทะเบียนคุมสินค้า/ทะเบียนคุมวัตถุดิบ ทะเบียนสินทรัพย์ บัญชีย่อยลูกหนี้ ขายสินค้าเงินเชื่อและสมุดต้นทุนกำไร ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับมาก มีปัญหาขาดผู้จัดทำบัญชีที่มีคุณวุฒิด้านบัญชีมีปัญหายุ่งยากในระดับมากที่สุด ปัญหาขาดงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากรในการจัดทำบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาขาดความเข้าใจในระบบบัญชีอยู่ในระดับมาก ปัญหาไม่มีเวลาในการจัดทำบัญชีอยู่ในระดับมากและปัญหาเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี สมุดบัญชีและทะเบียนย่อยต่าง ๆ มีความซับซ้อนและยุ่งยากในการจัดทำอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ปิ่นฤดี หนูบุตร (2558) ได้กล่าวถึงทำการบันทึกบัญชีด้วยมือ โดยใช้ใบเสร็จรับเงิน และการบันทึกช่วยจำเป็นเอกสารไขสำคัญในการจดบันทึกทางการบัญชี วิชาทฤษฎีชุมนุมส่วนใหญ่ที่ทำบัญชีทำการจดบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด (รับ-จ่าย) มีเพียงวิชาทฤษฎีชุมนุมส่วนน้อยที่จัดทำบัญชีทั้งระบบ คือ สมุดเงินสด (รับ-จ่าย) สมุดรายวันทั่วไป บัญชีแยกประเภท และทำรายงานผลสรุปวิชาทฤษฎีชุมนุมที่ทำบัญชีให้ความสำคัญกับการจัดทำทะเบียนสมาชิกและหุ้น การจัดทำรายงานทางการเงินประกอบด้วยการจัดทำงบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด เพื่อประโยชน์ในการควบคุม และการตัดสินใจในการดำเนินการ ระบบสารสนเทศทางบัญชีที่ถูกต้องเชื่อถือได้ ความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกกับกำไร ด้านการเงิน การดำเนินงาน รายงานทางการเงินที่ต้องสมบูรณ์เชื่อถือได้ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการทำให้ตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจในด้านต่าง ๆ ได้ดีขึ้น อีกทั้งข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีสามารถช่วยเป็นศูนย์กลางในการบริการข้อมูลต่าง ๆ ภายในองค์กรเป็นประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายเพื่อการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และทำให้องค์กรดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง นอกจากนี้ระบบสารสนเทศทางบัญชี เมื่อผ่านรายการจากการจดบันทึกมาทำการคำนวณ แยกหมวดหมู่ สรุปผลการดำเนินงานในรูปแบบของงบการเงินระบบเหล่านี้ จะถูกบันทึกรวบรวม และประมวลผลข้อมูลด้านบัญชีการเงินอย่างเป็นระบบ และนำเสนอข้อมูลทางบัญชีที่ได้นี้ให้แก่ผู้บริหารใช้ประโยชน์ในการจัดการในองค์กรต่อไป

3. ปัญหาหลักในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิชาทฤษฎีชุมนุมในกลุ่มสำรวจ คือ ไม่มีการจำแนกรายการว่ารายการใดเป็นสินทรัพย์ส่วนตัวหรือสินทรัพย์ใดเป็นของกิจการเด็ดขาดจากกัน ทำให้เกิดปัญหาในการคำนวณค่าเสื่อมราคา ปัญหาการคำนวณภาษี รวมถึงปัญหาการคำนวณต้นทุน การจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ตลอดจนการคำนวณสินค้าคงเหลือ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกบัญชี ผู้จัดทำบัญชีวิชาทฤษฎีชุมนุมทั้งหมดที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างใช้การบันทึกบัญชีวิชาทฤษฎีชุมนุมด้วยมือ มีสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึก ได้แก่ สมุดเงินสด สมุดรายวันรับ-รายวัน สมุดบันทึกรายการทั่วไป ง่าย ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนสมาชิกหุ้นและใบเสร็จรับเงิน ซึ่งบางครั้งทางราชการจัดอบรมในเรื่องการจัดทำบัญชีแต่ไม่สะดวกไปอบรมตามวันและเวลาที่ทางหน่วยงานราชการจัดอบรมได้ ทำให้ขาดทักษะความรู้พื้นฐานด้านการบัญชี และความไม่เป็นเอกภาพของหน่วยงานทั้งหลายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือมีการให้ความรู้และเผยแพร่รูปแบบการทำบัญชีที่หลากหลายตามความถนัดของหน่วยงาน โดยมักไม่สอดคล้องกับพื้นฐานและความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้ยังขาดกฎและข้อบังคับและผู้รับผิดชอบติดตามการรายงานทางการเงินของโครงการเป็นเหตุ

ให้เกิดความสับสนจนเกิดข้อผิดพลาดและไม่ให้ความสำคัญต่องานบัญชีที่สุดในขณะที่ปัจจัยส่งเสริมที่จำเป็นคือการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาทางการบัญชีเพื่อทำหน้าที่ให้การอบรมเผยแพร่ความรู้ที่เหมาะสมต่อแต่ละชุมชน และ นอกจากนี้ยังขาดงบประมาณหรือแหล่งเงินทุนที่แน่นอน เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด โดยมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนของตนเองมาหมุนเวียนใช้จ่ายภายในกลุ่มเนื่องจากรายจ่าย สูงกว่ารายได้ รายได้ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยว และสุดท้ายคือขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ พัฒนาฝีมือแรงงาน ช่องทางการจัดจำหน่าย การพัฒนาตลาดให้เป็นที่รู้จัก เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนอยู่รอด แต่ปัจจุบันขาดผู้สนับสนุนช่วยเหลืออย่างจริงจัง ทำให้ปัจจุบันลูกค้าหลักมีลูกค้าเพียงรายย่อยซึ่งเป็นลูกค้าประจำเท่านั้น ส่งผลให้เกิดปัญหาขาดทุน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่มีงานประจำ รวมตัวกันค่อนข้างยาก เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน ปัญหาด้านสุขภาพของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน และขาดบุคลากรที่สืบสานต่อทางด้านผลิตภัณฑ์ เนื่องจากปัจจุบันเป็นผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ ปิ่นฤดี หนูบุตร (2558) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการทำบัญชีในกลุ่มวิสาหกิจที่ทำบัญชีสม่ำเสมอ แต่ก็จัดทำบัญชีไปตามความเข้าใจตนเอง ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ด้านการทำบัญชีในการจัดทำบัญชีขาดที่ปรึกษาให้คำปรึกษาการทำบัญชีและกำกับดูแลการทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง และในส่วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ไม่ได้จัดทำบัญชีด้วยสาเหตุที่คิดว่าไม่มีความจำเป็น และเป็นเรื่องยุ่งยากเสียเวลา ไม่มีคนทำบัญชีแต่จะมีการจดจำรายละเอียดต่าง ๆ จากใบเสร็จ ใบส่งของ และใบสำคัญต่าง ๆ สรรพคุณ บุญวุฒิ (2558) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจ กฎหมาย ข้อบังคับทางด้านบัญชี และภาษีที่ต้องปฏิบัติและจัดทำตลอดถึงเทคโนโลยีที่จะช่วยนำมาลดกระบวนการปฏิบัติทางการทำบัญชีด้วยมือ ทางด้านรูปแบบระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน แนวทางในการพัฒนาทางกลุ่มควรพัฒนาทางการควบคุมภายใน ด้านการรับเงิน ด้านการ จ่ายเงิน ตลอดจนด้านการจัดเก็บเอกสารหลักฐานทางการบัญชีให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและส่งผลถึง ประสิทธิภาพ เมื่อมีการตรวจสอบ นอกจากนี้ยังสามารถนำแนวทางการจัดทำข้อมูลทางการเงินตรงตามข้อกำหนดของกฎหมายบัญชีและนำส่งภาษีให้กับหน่วยงานภาครัฐได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ ชลกกน ก โฆษิตคณิน ชนิตาภา ดิสุขอนันต์ และ วรเทพ ตรีวิจิตร (2560) ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม พบว่ามีปัญหา อุปสรรคในการจัดทำบัญชีด้านความรู้ความสามารถด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชีและด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้จัดทำบัญชีที่จบสาขาวิชาบัญชี ส่วนประเด็นปัญหาด้านความร่วมมือและประสานงาน ภาครัฐควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้ามาอธิบายให้วิสาหกิจชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชี และเกิดความรู้สึกต้องการจะทำบัญชี โดยกลุ่มนั้นจะต้องจัดหาผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถด้านบัญชี เพื่อจัดทำบัญชีและออกรายงานทางการเงินที่ถูกต้องเพื่อเสนอให้ภาครัฐทราบเพื่อขออนุมัติงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปที่ทันสมัยในการจัดทำบัญชี ภาครัฐและ

วิสาหกิจชุมชนต้นแบบที่มีความชำนาญด้านการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อาทิ การติดต่อประสานงาน การจัดส่งเอกสารที่ต้องใช้บันทึกบัญชีเพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีผิดพลาดและเกิดความล่าช้า ภาครัฐควรเข้ามาอบรมและพัฒนาความรู้ ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยมีรูปแบบและคู่มือการจัดทำบัญชีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อมิให้ผู้จัดทำบัญชีเกิดความสับสนได้

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัย กล่าวคือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก กล่าวคือ

4.1 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย บุคลากร ทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียน และกระบวนการ โดยผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชน คอยจัดหาทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียนมาเองเป็นหลักและมีบางชุมชนส่วนน้อยที่นำเงินทุนหมุนเวียนที่เกิดจากงบประมาณประจำปีของหมู่บ้านมาจัดสรรเพื่อจัดการวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยประธานวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้จัดทำแผนการดำเนินงาน ซึ่งดำเนินการดังกล่าวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจะผลิตตามความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก มีการปรับปรุงสถานที่ไปเรื่อยเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ และเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นการวางแผนการผลิต การวางแผนเพื่อนำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่าย การออกบูท กำหนดแผนงานรายเดือนให้แก่สมาชิก มีการปรึกษาหารือโดยการประชุมแบบเป็นทางการหรือผ่านช่องทางโทรศัพท์มือถือเพื่อดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว แต่ขาดเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอต่อการต่อยอดทางธุรกิจ แต่ก็พบว่าวิสาหกิจบางวิสาหกิจอาจไม่ค่อยมีเวลาประชุมหารือเนื่องจากเวลาไม่ตรงกัน จะประชุมกันเฉพาะมีงานใหญ่เพื่อแบ่งงานกันทำ บางกลุ่มมีความรู้ ความสามารถด้านบัญชี แต่ขณะที่บางกลุ่มขาดความรู้ความสามารถด้านบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญฐฐาระวี พงศ์กระพันธ์ (2552) พบว่า พบว่าอุตสาหกรรมในท้องถิ่นตามนโยบาย หนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ทำงานไม่เป็นระบบตรวจสอบงานได้ยาก เนื่องจากไม่มีระบบบัญชีที่เหมาะสมและชุมชนขาดความรู้ ด้านการบันทึกบัญชี เมื่อพัฒนาระบบบัญชีขึ้นมาโดยเฉพาะทำให้ชุมชนได้เล็งเห็นความสำคัญต่อระบบบัญชีมากขึ้น และสามารถจัดทำบัญชีได้เองต่อไป และสอดคล้องกับ นูรีดา มะดีเยาะ และคณะ (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเสื้อผ้าสตรีมุสลิม ตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา พบว่าปัญหาที่มากที่สุด คือ ปัญหาด้านคุณภาพของสินค้าที่ผลิตยังไม่ ได้มาตรฐาน รองลงมาคือด้านการขาดเงินทุนหมุนเวียน

4.2 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมายและสภาพแวดล้อม พบว่าการเมือง เศรษฐกิจ สังคมมีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์จากวิสาหกิจชุมชนเนื่องจากผู้บริโภคไม่มีกำลังซื้อ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย โอกาสทางการค้าที่ได้จากการออกบูทมียอดขายน้อยลง แต่ก็มีบางชุมชนเศรษฐกิจไม่มีผลกระทบมากนักสำหรับวิสาหกิจเนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดีก็ผลิตน้อยไม่ลงทุนเพิ่ม พยายามกระจายสินค้าเดิมที่มีอยู่ เช่น วิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการ

ผลิตข้าว ผักที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคที่ทุกคนต้องกินต้องใช้ทำให้ผลกระทบทางเศรษฐกิจจึงมีไม่มากนัก ชุมชนใช้วิธีการลดต้นทุนเพื่อเพิ่มกำไร และผลพลอยได้ในอนาคต หากราคาข้าวหรือพืชผลทางเกษตรมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เทคโนโลยีทำให้การติดต่อกันได้อย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์บางผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักผ่านเว็บไซต์หรือเว็บเพจเพื่อเสนอขายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นภายใต้การขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า OTOP ซึ่งเมื่อเกิดรายได้จึงจำเป็นต้องเสียภาษีตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งมีการจ้างแรงงานจากสมาชิกในชุมชนหรือคนในชุมชนโดยจ่ายตามอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำ มีการขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน และมีหลายชุมชนมองว่าการช่วยเหลือจากภาครัฐน้อยไม่ทั่วถึง ซึ่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากประธานชุมชน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ กระทรวงการเกษตรเข้ามาโดยการนำโครงการเข้ามาสอนทางชุมชน มาให้การช่วยเหลือ นำมาเป็นทุนเริ่มแรก คืนทุนบางส่วนไว้ให้เพื่อพัฒนาต่อยอดด้วยตัวชุมชนเองต่อไป เมื่อมองถึงสภาพแวดล้อมมีผลต่อผลประกอบการของวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจบางชุมชนอาจไม่เอื้ออำนวยแก่การผลิต เนื่องจากมีพื้นที่จำกัด มีผลต่อราคาวัตถุดิบทำให้ต้นทุนไม่เท่ากันในแต่ละฤดู ตลอดจน ความแห้งแล้งของอากาศส่งผลให้ผลผลิตที่นำมาทำเป็นวัตถุดิบมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค สอดคล้องกับ นูริดา มะดีเยาะ และคณะ (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเสื้อผ้าสตรีมุสลิม ตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา พบว่าปัญหาที่มากที่สุด คือ ปัญหาด้านการขาดเงินทุนหมุนเวียน ปัญหาด้านการไม่มีตลาดในการรองรับสินค้า

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.3.1.1 ภาครัฐควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องการพัฒนาการจัดทำบัญชีในเรื่องความรู้ เพิ่มทักษะและความสามารถในการจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจัดทำรายงานทางการเงินมีความครบถ้วนและถูกต้อง รวมถึงการจัดสรรงบประมาณในเรื่อง สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดทำบัญชี เช่น การสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์รวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปที่ทันสมัยในการจัดทำบัญชี ให้กับวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

5.3.1.2 ภาครัฐควรคั่นหาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกดังกล่าวนำความรู้ ความชำนาญในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อธิบายถึงขั้นตอนการจัดทำบัญชี การติดต่อประสานงาน การส่งเอกสาร เพื่อบันทึกบัญชี และนำประสบการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำบัญชีรวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดและความล่าช้าในการจัดทำบัญชีมาถ่ายทอด ทั้งนี้ยังรวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการวางแผนการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการหาช่องทางในการทำตลาดออนไลน์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างแท้จริง

อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยในเรื่องของแผนการตลาดพัฒนาตลาดให้เป็นที่รู้จัก สร้างงาน สร้างรายได้และเกิดความยั่งยืนในอนาคต

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 การศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัด อื่น ๆ ซึ่งอาจจะได้ผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันได้เพื่อจะได้นำผลลัพธ์ที่ได้ยืนยันความแม่นยำของตัวแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น รวมถึงอาจจะก่อให้เกิดแนวคิดเชิงเปรียบเทียบกันได้

5.3.2.2 ควรพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น รูปแบบของธุรกิจ การบริหารงาน กระบวนการ ตลอดจนความรู้ด้านบัญชีของบุคลากรเพื่อให้มีการพัฒนาระบบบัญชีให้เหมาะสมแนวทางในการบริหารวิสาหกิจชุมชนที่นอกเหนือจากด้านบัญชี

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2555). **คู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์**. ค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2561, จาก www.cad.go.th.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2555). **วิสาหกิจชุมชน “กรู๊ปรักษ์ดอนเจดีย์” ชี้อาชีพอาชีพช่วยสร้างองค์กรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน**. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2561, จาก www.cad.go.th.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2548. **การฝึกอบรมที่มหาวิทยาลัยในการถ่ายทอดความรู้เรื่อง วิสาหกิจชุมชน**. เอกสารประกอบการสัมมนา, กรุงเทพมหานคร.
- ขวัญชนก หาญมินิตรกุลชัย (2556). **แนวปฏิบัติและปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสกลนคร**. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 51: สาขาศึกษาศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- คณาจารย์ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. **การบัญชีขั้นต้น 1**. กรุงเทพฯ: ทางหุ่นสวนจำกัด ทีพี เอ็น เพรส. 2555.
- ชลกนก โฆษิตคณิน ชนิดาภา ดีสุขอนันต์ และ วรเทพ ตรีวิจิตร. (2560). **ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม**. *Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(3) กันยายน – ธันวาคม 2560.
- ชลลดา เหมะรุสสิน นฤมล ชินวงศ์ ยุทธนา จันท์ปิตุ. (2561). **ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ประเภทจักสานในจังหวัดอุดรธานี**. *วารสารวิจัยวิทยาด้านจิตเอเชีย*, 8(1) (มกราคม – มิถุนายน 2561).
- ชาญชัย มะโนธรรม. (2558). **ศึกษาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์**. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, ปี 2555.
- ณัฐาระวี พงศ์กระพันธุ์. (2552). **ระบบบัญชีเพื่อพัฒนาเป็นต้นแบบสำหรับอุตสาหกรรมในท้องถิ่นตามนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา: การผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล. (2545). **วิสาหกิจชุมชน: กลไกเศรษฐกิจฐานราก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์. (2548). **วิสาหกิจชุมชนชนชัยนาท**. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2549). **โครงการสินเชื่อวิสาหกิจชุมชน**. เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561, จาก <http://www.baccbank.com/services/credit/community.htm>
- ธนัชฐา ชิวพัฒน์พันธุ์ (2557). **สมรรถนะของพนักงานบัญชีในโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีตามทัศนะของหัวหน้างานบัญชี**. วารสารวิชาการ RMUTT Global Business and Economics Review คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. 10(2).
- นุรีดา มะดีเยาะ และคณะ. (2558). **ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเสื้อผ้าสตรีมุสลิม ตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา**. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1 “สร้างเสริมสหวิทยาการ ผสมผสานวัฒนธรรมไทย ก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC., มหาวิทยาลัยราชธานี, จ.อุบลราชธานี.
- บริษัท จ๊อบบออนไลน์จำกัด. (2554). **ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากร ในการดำเนินงานขององค์กร**. ค้นเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2554, จาก <http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=1456>.
- บันเฉย ศรีแก้ว และคณะ (2559). **การพัฒนารูปแบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสี่ธรรมชาติ: กรณีศึกษากลุ่มบ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 22(2): 121-130.
- ปิ่นฤดี หนูบุตร. (2558). **การทำบัญชีและใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการจัดการองค์กรสำหรับวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช**. รายงานการวิจัย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วิชิต นันทสุวรรณ. (2547). **ขบวนการชุมชนใหม่ การพัฒนาแบบแผนใหม่ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์.
- วิสาหกิจชุมชน. (2561). **วิสาหกิจชุมชน**. ค้นเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561, จาก <http://ophbgo.blogspot.com>
- วัชรีย์ ฮันวิวัฒน์. (2554). **ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สร้อยชอุษ บัญญัติ. (2558). **ปัญหาและรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของระบบบัญชี สำหรับวิสาหกิจชุมชน: กลุ่มผู้ผลิตข้าวแต๋น บ้านหนองหลาย อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

- สุวิมล ตีรกานันท์. (2549). **การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี พงศ์พิศ และสุภาสจันทร์หงส์. (2548). **ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี. (2561). **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548**, จาก http://www.nonthaburi.doae.go.th/community_01.html
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2548). **การให้ความรู้เรื่องวิสาหกิจชุมชน.กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร**
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). **สารคดีสั้น วิสาหกิจชุมชน (ซีดี)**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- อานันท์ ตะนัยศรี. (2555). **วิสาหกิจชุมชน**. ค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2561, จาก www.ophbgo.blogspot.com.

ภาควิชาศึกษาศาสตร์
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย **แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี** ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากท่านผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกคำถาม ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านให้ถือเป็นความลับและจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามข้อมูลชุดนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชี จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 4 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 42 ข้อ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม และขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับภายใน 30 วัน

ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นางสาวปฐมมาภรณ์ คำชื่น
อาจารย์ประจำสาขาการบัญชี
คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

โทรศัพท์ 081-8605586

E-mail: pla248@hotmail.com

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมายถูก ลงใน หน้าข้อความที่กำหนด

1. อายุของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน

- 1) 1) 16 – 25 ปี
 2) 2) 26 – 35 ปี
 3) 3) 36 – 45 ปี
 4) 55 ปี ขึ้นไป

2. ระดับการศึกษาของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน

- 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษา
 3) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 4) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 5)ปริญญาตรี 6) สูงกว่าปริญญาตรี

3. สาขาวิชาที่จบการศึกษาของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน

- 1) บัญชี 2) บริหาร
 3) เศรษฐศาสตร์ 4) อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชี

1. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

- 1) น้อยกว่า 1 ปี 2) 1 -3 ปี
 3) 3 -5 ปี 4) มากกว่า 5 ปี

2. การเข้ารับการอบรมจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน

- 1) เคย 2) ไม่เคย

3. จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน

- 1) 1 ครั้ง/ปี 2) 2 -3 ครั้ง/ปี
 3) 4 -5 ครั้ง/ปี 4) มากกว่า 5 ครั้ง/ปี
 5) อื่น ๆ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกบัญชีวิสาหกิจชุมชน

- 1) บันทึกด้วยมือ
 2) บันทึกด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
 3) บันทึกด้วยมือและลงเครื่องคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชี					
1.1 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้					
1.2 ท่านเข้าใจถึงวัตถุประสงค์การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี					
1.3 ท่านรู้ถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นข้อบังคับในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน					
1.4 ท่านสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดทำบัญชีได้					
1.5 ท่านได้รับการอบรมความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีจากวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน					
2. ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี					
2.1 เอกสารที่ใช้ในการประกอบการบันทึกบัญชีมีปริมาณมาก					
2.2 มีการบันทึกรายการบัญชีลงในสมุดรายวันซื้อ รายวันจ่าย รายวันรับ และรายวันทั่วไป					
2.3 ท่านดำเนินการผ่านรายการจากสมุดรายวันขั้นต้นไปสมุดบัญชีแยกประเภท					
2.4 มีการจำแนกรายการว่าเป็นสินทรัพย์ส่วนตัวออกจากทรัพย์ของกิจการ					
2.5 มีการจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิต (ต้นทุนการผลิต) ออกจากค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร					
2.6 ความถูกต้องและขั้นตอนการอนุมัติการเบิกจ่ายวัสดุดิบสินค้าคงเหลือและวัสดุสำนักงาน					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
2.7 การตรวจสอบยอดคงเหลือของวัตถุดิบ สินค้าคงเหลือ วัสดุสำนักงาน					
2.8 ประเภทของวัตถุดิบ สินค้าคงเหลือ วัสดุสำนักงานมีจำนวนมาก					
2.9 ชื่อบัญชีมีจำนวนมาก					
3. ด้านความร่วมมือและประสานงาน					
3.1 ความร่วมมือของวิสาหกิจชุมชนในการส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชี					
3.2 ความร่วมมือจากสมาชิกกลุ่มในการจัดทำบัญชี					
3.3 ประธานกลุ่มได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลทางบัญชีเป็นอย่างดี					
3.4 ผู้สอบบัญชีได้เข้ามามีบทบาทในการให้คำแนะนำให้ท่านผู้จัดทำบัญชีให้ถูกต้อง					
3.5 การประสานความร่วมมือกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นในการจัดทำบัญชี					
4. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน					
4.1 ความสะดวกและง่ายในการปฏิบัติงาน					
4.2 ความปลอดภัยในการเข้าใช้งานการจัดทำบัญชี					
4.3 การบันทึกรายการ รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และแม่นยำ					
4.4 การเปรียบเทียบข้อมูลการบัญชีย้อนหลัง					
5. ด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ					
5.1 งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐเพียงพอ					
5.2 ศูนย์ให้คำปรึกษาและคำแนะนำทางด้านการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน					
5.3 หน่วยงานอื่น ๆ ให้คำแนะนำด้านการจัดทำบัญชี					

ตอนที่ 4 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี	ใช่	ไม่ใช่
1. การใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด		
1.1 การวางแผนการใช้จ่ายเงิน		
1.2 การรายงานเกี่ยวกับเงิน		
1.3 การพิจารณาความต้องการใช้จ่ายเงินในอนาคต		
1.4 การตรวจสอบความถูกต้องของเงินสดคงเหลือ		
2. การใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท		
2.1 การใช้ประโยชน์จากยอดคงเหลือแต่ละบัญชี		
2.2 การพิจารณารายการเคลื่อนไหวของบัญชีต่าง ๆ		
2.3 สามารถนำรายการบัญชีต่าง ๆ ไปจัดทำงบการเงิน		
2.4 เปรียบเทียบจำนวนเงินเพิ่ม/ลดของแต่ละบัญชีของแต่ละเดือนหรือระยะเวลาที่ต้องการทราบ		
3. การใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม		
3.1 การปรับปรุงการผลิตเพื่อลดต้นทุน/กำไรเพิ่ม		
3.2 การรายงานต้นทุนการผลิต		
3.3 การปรับปรุงวิธีการผลิตเพื่อลดการสูญเสีย		
3.4 การพิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อควบคุมค่าใช้จ่าย		
4. การใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น		
4.1 การขยายเงินทุนด้วยการรับสมาชิกเพิ่ม		
4.2 การคำนวณเงินปันผลจากมูลค่าของสมาชิก		
4.3 การขยายปริมาณธุรกิจด้วยการรับสมาชิกใหม่		
4.4 การพิจารณาจำนวนสมาชิกที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการ		
5. การใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน		
5.1 การพิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะลงทุนในสินทรัพย์ถาวร		
5.2 การตรวจสอบความถูกต้องของยอดคงเหลือของสินทรัพย์		
5.3 การพิจารณาการใช้งานสินทรัพย์ให้เต็มประสิทธิภาพ		
5.4 การพิจารณาการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่เหมาะสมกับสินทรัพย์		

การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัด นนทบุรี	ใช่	ไม่ใช่
5.5 การพิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะลงทุนในสินทรัพย์ถาวร		
5.6 การวางแผนการผลิต/การซื้อสินค้า		
5.7 การประมาณการผลิต/ซื้อสินค้าอย่างเหมาะสมไม่มีสินค้าคงเหลือคง ค้างนาน		
5.8 การตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุดิบคงเหลือ		
5.9 การวางแผนการจัดซื้อวัตถุดิบ		
6. การใช้ข้อมูลจากทะเบียนย่อยลูกหนี้และทะเบียนย่อยเจ้าหนี้		
6.1 การพิจารณาลูกหนี้ก่อนการให้เครดิตทางการค้า/สินเชื่อ		
6.2 การพิจารณาผลกระทบจากลูกหนี้ที่มีต่อการดำเนินธุรกิจ		
6.3 การตรวจสอบความถูกต้องของยอดลูกหนี้คงเหลือ		
6.4 การติดตามทวงหนี้ และพิจารณาแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้		
6.5 รู้ยอดหนี้คงเหลือของเจ้าหนี้แต่ละชนิด		
6.6 พิจารณาระยะเวลาการค้างชำระและได้ชำระตามลำดับความสำคัญ		
6.7 พิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้เพื่อวางแผนในการเป็นลูกหนี้ที่ดี		
7. การใช้ข้อมูลจากงบทดลอง		
7.1 การพิจารณาค่าใช้จ่ายดำเนินงานเพื่อควบคุมให้อยู่ในเกณฑ์ที่ เหมาะสม		
7.2 การพิจารณาเคลื่อนไหวทางการเงินของแต่ละบัญชีเพื่อดูการ เปลี่ยนแปลงว่าเป็นไปในทางที่ก้าวหน้าหรือถอยหลัง		
7.3 การพิจารณาการเคลื่อนไหวของบัญชีที่สำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาหรือ การขยายธุรกิจ		
8. การใช้ข้อมูลจากงบการเงิน		
8.1 การนำงบการเงินไปใช้เพื่อการเพิ่มทุนดำเนินงาน (เข้าถึงแหล่งทุน)		
8.2 การจัดสรรกำไรสุทธิจากผลการดำเนินงานที่แท้จริง		
8.3 การพิจารณาแก้ไขปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน		
8.4 การพิจารณาภาระหนี้สินที่เป็นปัจจุบันเพื่อวางแผนการชำระหนี้		
8.5 การพิจารณาเพิ่มทุนดำเนินงานโดยระดมหุ้น/รับฝากเงิน/กู้ยืม		
8.6 การพิจารณาขยายธุรกิจเพื่อเพิ่มรายได้เพิ่มขึ้น		

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม
สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ส่วนที่ 1 ปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ปัญหาการดำเนินงาน (ระบุปัญหาสำคัญ 1-3 ปัญหา โดยเรียงลำดับความสำคัญ)

1. ปัญหาเรื่อง.....

สภาพปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหา

เรื่อง.....

สภาพปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหา

เรื่อง.....

สภาพปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

1. ปัจจัยภายใน

1.1 บุคลากร (เช่น ผู้นำนโยบายของผู้นำความรู้ความสามารถและทักษะของสมาชิก ความสามัคคี ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ทรัพย์สิน (เช่น เงินทุน อาคาร อุปกรณ์ เครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 กระบวนการ (เช่น การวางแผนงาน การจัดองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ปัจจัยภายนอกทั่วไป

1.2.1 การเมือง (เช่น นโยบายของภาครัฐ การช่วยเหลือของภาครัฐ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.2 เศรษฐกิจ (เช่น สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน สถานการณ์ทางการค้า ทางการเงิน ค่าครองชีพ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.3 สังคม (เช่น ศักยภาพของชุมชน ทิศนคติที่มีต่อสินค้าหรือบริการ ชีวิตความเป็นอยู่ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.4 เทคโนโลยี (เช่น ความทันสมัยของเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจ การสื่อสาร นวัตกรรม ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.5 กฎหมาย (เช่น การจดทะเบียนธุรกิจ ภาษีค่าจ้างแรงงาน การคุ้มครองผู้บริโภค ข้อกำหนดระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.6 สภาพแวดล้อม (เช่น ทรัพยากรทางธรรมชาติ สภาพภูมิประเทศ สภาพดินฟ้าอากาศ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	อาจารย์ปฐมภรณ์ คำชื่น
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพและหัวหน้าสาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
อาจารย์พิเศษ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ประสบการณ์การทำงาน	
2550 – 2554	อาจารย์ประจำ สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
2554 - 2557	อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
2557 - 2558	อาจารย์ประจำคณะบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
2558 - 2559	ผู้ช่วยหัวหน้าสาขาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
2559 - 2560	หัวหน้าสาขาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
2560 - ปัจจุบัน	ผู้ช่วยคณบดี ฝ่ายวิชาการและการประกันคุณภาพ และหัวหน้าสาขาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผลงานวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ซอฟต์แวร์ในงานบัญชีของบริษัทอุตสาหกรรมในจังหวัดนครปฐม เผยแพร่ในการประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัยทางการจัดการครั้งที่ 3” (WMS Management Research National Conference#3) ภายใต้แนวคิด “Innovation and Social Enterprise” วันศุกร์ที่ 2 พฤษภาคม 2557 ณ โรงแรมทวินโลดส์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ปัญหาของผู้ประกอบการในการจัดทำภาษีเงินได้นิติบุคคลในองค์กรธุรกิจ กรณีศึกษาโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เผยแพร่ในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 วันที่ 16 พฤษภาคม 2557 ณ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะบัญชี โดยใช้วิธี เอส ที เอ ดี เผยแพร่ในการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ครั้งที่ 1 หัวข้อ “สหวิทยาการวิจัย เพื่อพัฒนาสู่อาเซียน” วันเสาร์ที่ 16 – 17 มีนาคม 2556 เวลา 8.30-15.30 น. ณ ชาญชัยอะเคเดียม มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
4. คุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาสถานประกอบการที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านแรงงานสัมพันธ์และสวัสดิการแรงงานจากกระทรวงแรงงาน การ

ประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 7” ณ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
วันเสาร์ที่ 27 พฤษภาคม 2560

5. ศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตกรุงเทพมหานคร
เพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เผยแพร่งาน การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
“เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8” ณ มหาวิทยาลัยธนบุรี วันพุธที่ 30 พฤษภาคม 2561

6. แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี งานวิจัยปี 2560

การฝึกอบรม

1. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสหกิจศึกษา หลักสูตร “คณาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา” ในนาม
เครือข่ายภาคกลางตอนล่าง ตามความเห็นชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ระหว่าง
วันที่ 18-20 มิถุนายน 2558

2. การฝึกอบรมหลักสูตรนักวิจัยรุ่นใหม่ (ลูกไก่) รุ่น 11 (รุ่น 1 ของ รร.นเรศ.สามพราน) ของ
สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย วันที่ 14-18 สิงหาคม 2560

